

કાર્યથેનુ

આંદોલન માટેની આલોચના

— বিষয় ভূমি —

প্ৰবন্ধ	লিখক
১। বিজয়া দশমী	শ্ৰী গুৰুজী
২। শক্তি-অৰূপ। জুগী দেবীৰ বহুস্ত	ডাঃ বামানন্দ ত্ৰিবাৰী
৩। ভাবত্বয় আৰু সামাজিক আদৰ্শ	শ্ৰীশৰৎ চন্দ্ৰ শৰ্মা বি, এ
৭। অনৰ যোগী ব্ৰহ্মলক্ষ্মী	শ্ৰীকৈলাশ চন্দ্ৰ শইকীয়া
৫। ৩শিৱনাথ বজ্জবৰুৱাৰ জীৱন-সোৱণ	অধ্যাপক, শ্ৰীহৰিনাথ শৰ্মা দলৈ
৬। শাস্তি, সমতা আৰু অহিংসাৰ প্ৰতীক গোমাতা	x
৭। মায়াজল	শ্ৰীলোকনাথ বৰা
৮। বিজয়া দশমী মহোৎসৱ	শ্ৰীমাধৱৰাৱ সদাশিৱ গোলবলকৰ
১। আমাৰ গৌৰৱ	শ্ৰীজিতেন্দ্ৰনাথ বজ্জবৰুৱা
১০। সম্প্ৰদায়	শ্ৰীকেশৱ দেৱ বাবৰী

— — — —

কামধেনু

১ম বছৰ] গুৱাহাটী, ভাদ্ৰ আশ্বিন ১৮৮০ শকাব্দ, ১৫ অক্টোবৰ ১৯৫৮ [১১-১২শ সংখ্যা

বিজয়া দশমী

ভগবান শ্ৰীৰামচন্দ্ৰই মহাপৰাক্ৰমী আৰু বলবান
ৰাক্ষস ৰাৱণক জয় কৰিবৰ উদ্দেশে বিজয়া
দশমী উৎসৱ পালন কৰিছিল। সকলো ভৌতিক আৰু সংহাৰক
শক্তি ৰাৱণৰ আছিল। গতিকে তেওঁক পৰাজয় কৰে কোনে ?
মানুহে যাক জ্বলী তুলি কয়, স্বাৰ লগত অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰ নাই সেই
বান্দৰৰে লগলাগি প্ৰভু ৰামচন্দ্ৰই ৰাৱণক জয় কৰিছিল।
ৰামচন্দ্ৰৰ সংগঠিত শক্তিৰ আগত ৰাৱণৰ ভৌতিক শক্তি তিষ্ঠি
থাকিব নোৱাৰিলে। বিনাশ ৰাৱণৰহে হৈছিল—ভাৰতীয়
সমাজ, সভ্যতা ধৰ্ম্মৰ নহয়। আশা, প্ৰজ্ঞা আৰু উৎসাহেৰে পূৰ্ণ
এনে সংগঠিত বল যদি আমি গঢ়ি তুলিব পাৰোঁ, তেনেহলে
সকলো বিপদকে হাঁহি হাঁহি জয় কৰিব পাৰিম। এয়েই হৈছে
বিজয়া দশমীৰ সাৰকথা।

—শ্ৰীশুকজী

শক্তি-স্বৰূপ। দুৰ্গা দেবীৰ বহুস্বৰূপ।

ডাঃ বামানন্দ তিয়ারী।

মহাপ্ৰতাপী দৈশৰাজ মহিষাসুৰে দেবতা সকলক জয় কৰি ইন্দ্রলোক অধিকাৰ কৰিলে। যুদ্ধত পৰাস্ত হৈ দেবতা সকলে ব্ৰহ্মাক লগত লৈ বিষ্ণুৰ ওচৰলৈ গ'ল। ভগবান বিষ্ণু মহা-দেবৰ লগতে আছিল। গতিকে দেবতা সকলে একেলগে দুয়োজনকে লগ পালে। তেওঁলোকে মহিষাসুৰৰ অত্যাচাৰ, তেওঁলোকৰ পৰাজয়ৰ

শ্ৰীশ্ৰীআদিশক্তি ভগবতী

কথা বৰ্ণালে আৰু অসুৰক বধ কৰাৰ বাবে প্ৰাৰ্থনা কৰিলে। দেবতা সবৰ কৰুণ প্ৰাৰ্থনাত কাতৰ হৈ বিষ্ণু আৰু শঙ্কৰ অতাস্ত ক্ষুদ্ৰ হ'ল। তেওঁলোকৰ সেই খঙাল মূৰ্ত্তিৰ পৰা তেজ ওলাল। আন আন দেবতা সকলৰ মূৰ্ত্তিৰ পৰাও তেনেকৈ তেজ ওলাল। গেটেট তেজ একগোট হৈ উজ্জল পদাৰ্থ নিচিনা জ্যোতি প্ৰকাশ কৰিবলৈ ধৰিলে। তাত্তে তেজপুঞ্জ এটি নাৰীমূৰ্ত্তিত পৰিবৰ্ত্তিত হ'ল। এই দিবা তেজোময় নাৰীৰ অদ্ভুত জ্যোতিৰ দ্বাৰা ত্ৰিভলোক আলোকিত হবলৈ ধৰিলে।

স্বৰূপৰ তাৎপৰ্য্য - “দুৰ্গাসপ্তশস্তা”ৰ দ্বিতীয় অধ্যায়ত মহাদেবী দুৰ্গাৰ উৎপত্তিৰ কথা এনেদৰে উল্লেখ আছে। যি স্পষ্টতা আৰু বিস্তাৰেৰে ভগবতীৰ ৰূপ আৰু সাজ-সজ্জাৰ বৰ্ণনা দ্বিতীয় অধ্যায়ত কৰা হৈছে তাৰ দ্বাৰা শক্তি স্বৰূপিণী দুৰ্গাৰ স্বৰূপ আৰু তাৎপৰ্য্যৰ মহত্ব পূৰ্ণৰূপে বিদিত হৈছে। দেবাসুৰৰ সংগ্ৰাম আমাৰ পৌৰা-

ণিক ইতিহাসৰ এটি বিখ্যাত ঘটনা। দেবতাসকলৰ স্বৰূপ সম্বন্ধে। অসুৰ ‘ৰজঃ’ আৰু ‘তম’ৰ ক্ষেত্ৰত সম্পূৰ্ণ প্ৰাকৃতিক জীৱনৰ অন্তৰ্ভাগী। আচলতে দেবতা আৰু দানব মনুষ্য জাতিৰ সাত্বিক আৰু প্ৰাকৃতিক বৃত্তিৰ প্ৰতীক স্বৰূপ। ইয়াৰ প্ৰাধা-

নাই মনুষ্য জাতিক ছুই ভাগত বিভক্ত কৰি সদায় যুদ্ধ আৰু সংঘৰ্ষৰ কাৰণ হৈ আছে। এনে ধৰণে এই দেবতা আৰু অসুৰৰ সংগ্ৰাম মানবীয় সংস্কৃতিৰ এটা মৌলিক সমস্যাৰ ৰূপক। আত্মৰিক শক্তি সমূহ একগোট হৈ বহুভাবৰ সাত্বিক আৰু শাস্তি-প্ৰিয় (গতিকে দেবতাসকল) মানুহক আত্মসংযম আৰু পীড়িত কৰি আছে। মহিষাসুৰ এই আত্মৰিক শক্তি সমূহৰ প্ৰতিনিধি আৰু ইয়াৰ বিজয়েই দানবী শক্তিৰ সফলতাৰ প্ৰতীক।

আত্মৰিক শক্তি প্ৰকৃতিৰ উদ্ভাৱন বেগৰ প্ৰাবল্যৰ কাৰণে অতাস্ত প্ৰবল। ভোগৰ ভব্য সম্ভা-বনাই ইয়াক সংগঠিত কৰি উগ্ৰ আৰু ভজেয় কৰি তোলে। সাত্বিকতাত জ্ঞান আৰু পবিত্ৰতাৰ গোবৰ বিদ্যমান। কিন্তু দেবতাসকলৰ নিৰন্তৰ পৰাজয়ৰ পৰা এইটো স্পষ্ট যে সকলো জ্ঞানেই আত্মৰিক শক্তিৰ লগত যুজিব নোৱাৰে। গতিকে দেবতাসকলে পৰাজয় স্বীকাৰ কৰি ব্ৰহ্মা, বিষ্ণু আৰু মহাদেবৰ সহায় ভিক্ষা কৰে। এই সম্বন্ধে

এটি অদ্ভুত কথা এয়েই যে—অনেক মহাসুৰে
ত্ৰক্ষাৰ পৰা বিজয়ৰ বৰ লাভ কৰে। ত্ৰক্ষা
সৃষ্টিৰ গৰাকী। গতিকে তেওঁ প্ৰাকৃতিক সৃষ্টি-
ক্ৰিয়াৰ প্ৰতীক। প্ৰকৃতিৰ সৃষ্টি-ক্ৰমত অসুৰৰ
প্ৰাবল্যই বেছি। ত্ৰক্ষাৰ বৰ দানে এই সৃষ্টি-
গতিৰেই সৃচনা কৰে। মহিষাসুৰৰ হাতত পৰা-
জিত হৈ দেবতা সকলে ত্ৰক্ষা, বিষ্ণু আৰু মহেশ্বৰৰ
ওচৰলৈ যোৱা কাৰ্য্যই দেখুৱাই দিয়ে যে সংসাৰৰ
পালিকা শক্তি আৰু মঙ্গলময়ী বক্ষাকাৰী শক্তি-
য়েই হৈ পৰাজিত সাধুলোকৰ কল্যাণ কৰিব
পাৰে। এই প্ৰসঙ্গত বিষ্ণু আৰু শিবৰ মিলনে
বিশ্বৰ পালন আৰু মঙ্গল ভিন্ন বুলিয়ে সূচায়।

সৃষ্টিকৰ্ত্তা ত্ৰক্ষাই ৰাক্ষসক বৰ দান দি তাৰ
অনাথা কৰা যে টান তাকে দেবতা সকলক
দেখুৱাই দিছে। ইয়াৰ উদ্দেশ্য হৈছে সৃষ্টি-ক্ৰমত
আত্মিক শক্তি সহজে পৰাভব কৰিব পৰা কোনো
যন্ত্ৰ নাই বুলি দেখুৱা। প্ৰকৃতিৰ গতি আৰু
আত্মিক উৎকৰ্ষৰ জোৱাৰ অনবৰত হৈ থাকে।
বিষ্ণু আৰু শিব মাৰুতৰ ৰক্ষা আৰু তেওঁলোকৰ
মঙ্গলৰ চিন্ময় প্ৰচেষ্টাৰে প্ৰতীক। লোক সকলৰ
পালন, কল্যাণ আৰু ৰক্ষাই হৈছে তন্ত্ৰিম লক্ষ্য।
শিব মহাদেৱ হোৱাৰো ৰহস্ত্ৰ এয়ে। শিব
পৰমার্থ। এই পৰম মঙ্গলতেই সকলো সাধিক
সাধনাৰ অন্তিম তন্ত্ৰ বৰ্ত্তমান। কিন্তু সাধিকতা
জ্ঞানতেই আত্মিক শক্তি পৰাজয় কৰিব পৰা
ক্ষমতা নাই। আত্মাৰ বৃত্তি বাবেহে জ্ঞান আত্ম-
িক আৰু সীমিত ভাবে ব্যক্তিগত। আত্মিক
জ্ঞান ব্যক্তিগত হোৱা বাবেহে ই কোনোদিন
সামাজিক সংগঠনৰ কাৰণ হ'ব পৰা নাই। সাধি-
কতাই প্ৰকৃতি নিয়ন্ত্ৰিত কৰি ব্যক্তিৰ জীৱনত

নিৰ্ম্মলতা আৰু শান্তিৰ কাৰণ হয়। কিন্তু আজি
শক্তিৰ অবিহনে সাধিকতা আৰু জ্ঞান হৃদাস্থৰ
সন্মিলিত শক্তিৰ লগত যুক্তিৰ নোৱাৰে। অসুৰ
ঘাতিনৌ ভগবতী দুৰ্গাৰ আবিৰ্ভাবে ইয়াৰেই সঙ্কেত
দিয়ে যে—শক্তিৰ জাগৰণ আৰু সমন্বয়ৰ দ্বাৰা
জ্ঞান আৰু সাধিকতাৰে আত্মিক শক্তি পৰাজয়
কৰি বিশ্বত শান্তি আৰু সদাচাৰৰ সাম্ৰাজ্য
স্থাপিত কৰিব পাৰি।

জ্ঞান আত্মিক শক্তি। ভাৰতীয় শাস্ত্ৰত
আত্মিক শক্তিৰ অপাৰ মহিমাৰ কথা বৰ্ণনা
কৰা হৈছে। কিন্তু আত্মিক শক্তিৰ প্ৰত্যক্ষ
সফলতাৰ পৰা এইটোৱে প্ৰমাণিত হয় যে—আত্ম-
িক শক্তি সংস্কৃতিৰ শ্ৰেষ্ঠতম গৌৰৱ হোৱা সত্ত্বেও
প্ৰকৃতিৰ প্ৰাবল্য আৰু সন্মিলিত শক্তিক পৰাজয়
কৰিবলৈ সমৰ্থ নহয়। “দুৰ্গা সপ্তশতী”ৰ দ্বিতীয়
অধ্যায়ত দুৰ্গাদেবীৰ যি বৰ্ণনা কৰা হৈছে
তাৰ পৰা এইটোৱে প্ৰতীয়মান হয় যে আত্মিক
শক্তি দমন কৰিবলৈ আত্মিক শক্তিয়ে প্ৰাকৃতিক
শক্তিৰ সহায় ল'ব লাগে। মহিষাসুৰৰ দ্বাৰা
পৰাজিত দেবতা সকলে ত্ৰক্ষাৰ সৈতে বিষ্ণু আৰু
মহাদেৱৰ ওচৰলৈ যোৱাটোৱে ইয়াকে সূচায় যে—
সৃষ্টি-ক্ৰম আৰু প্ৰকৃতিৰ গতিক নিজৰ তত্ত্বকুলে
তৈয়াৰ কৰিয়েই আত্মিক শক্তিয়ে প্ৰাকৃতিক
শক্তি উন্মিলিত কৰিব পাৰে। সাধিক বাবেহে
আত্মিক জ্ঞানত স্বাভাৱিক শান্তি আৰু সহি-
ষ্ণুতা বিৰাজমান। অসুৰ বিলাক উগ্ৰ, অত্যা-
চাৰী আৰু বিজয়ী হোৱাত এই শান্তি আৰু
সহিষ্ণুতাৰো বহুত পৰিমাণে সহায় কৰে। এই
দুয়োটা ভাৰতীয় সংস্কৃতিৰ বৰ গৌৰৱৰ বস্তু।
ভাৰতৰ অশ্ৰমীয় ইতিহাস ইয়াৰ জীৱন্ত প্ৰমাণ।

কিন্তু ভগবতীৰ আবিৰ্ভাব আৰু তেওঁৰ পৰাক্ৰম ইয়াৰ প্ৰত্যক্ষ প্ৰতিবাদ স্বৰূপ।

মহিষাসুৰৰ অত্যাচাৰ আৰু দেবতা সকলৰ দুখৰ মৰ্মস্পৰ্শী কাহিনী শুনি প্ৰভু শঙ্কৰ আৰু বিষ্ণু শাস্ত্ৰ হৈ থাকিব নোৱাৰিলে। ক্ৰোধে তেওঁলোক কপিবলৈ ধৰিলে আৰু শৰীৰৰ পৰা তেজ ওলাব পৰিলে। ইয়াৰ উদ্দেশ্য আছিল— নিশ্চেষ্ট শাস্ত্ৰ আৰু মহিষাসুৰে মানুহক বন্ধ কৰিব নোৱাৰি আৰু শত তেওঁলোকৰ কল্যাণৰ আশাও ক্ষীণ। অন্তৰ্গত নিশ্চেষ্ট মহিষাসুৰে মঙ্গলৰ পথ নহয়। অন্তৰ্গত উদ্ভেজিত হলে কোনো পাপ নহয়। অন্তৰ্গত মহিষাসুৰে হৈছে শক্তিৰ অভ্যুদয়ৰ প্ৰথম খাপ। দুৰ্গাদেবীৰ আবিৰ্ভাবৰো বহুশ্ৰুতি আছে। অন্তৰ্গত প্ৰতি মহিষাসুৰ আৰু খণ্ডৰ পৰাও তেজোদয় হয়। কিন্তু আশ্বাশ্বৰ পোহৰ ব্যক্তিগত হোৱা বাবেহে এই কোপ নিষ্ফল আৰু এই তেজ অক্ষম। সেই কাৰণে মহা-শক্তিমণী দুৰ্গাৰ আবিৰ্ভাব তেজৰ সমষ্টি বুলি ধৰা হয়। কথা প্ৰসঙ্গত সকলো দেবতাৰ শৰীৰৰ পৰা নিসৃত মহাতেজপুঞ্জৰ পৰা দেবীৰ উৎপত্তি হয়। ভগবতী দুৰ্গা হৈছে— দেবতা সকলৰ তেজৰ সমষ্টি।

অভ্যুদয়ৰ বহুশ্ৰুতি :- সজ্জনৰ সন্মিলিত শক্তিয়ে অসুৰ বিলাক বিনাশ কৰিব পাৰে...এয়েই দেবী দুৰ্গাৰ আবিৰ্ভাবৰ সাৰকথা। শক্তি আৰু সংগঠনৰ অভাৱত দেবতা সদায় অসুৰৰ হাতত পৰাজয় বৰণ কৰিব লগাত পৰে। দেবতা সকলৰ সন্মিলিত তেজৰাশিয়েই ইয়াৰ সংকেত কৰে। দুৰ্গাৰ এই স্বৰূপ আৰু তেওঁৰ সাজ-সজ্জাৰ বিষয়ে দ্বিতীয় অধ্যায়ত বৰ্ণিত হৈছে। প্ৰতি অঙ্গৰ

বিশ্বাস আৰু প্ৰত্যেক অস্ত্ৰ-অলঙ্কাৰৰ অদ্ভুত বহুশ্ৰুতি আছে। ইয়াত কেইটামানৰ পৰিচয়েই যথেষ্ট হ'ব। শিবৰ তেজৰ পৰা মুখৰ উৎপত্তি। মুখেই শৰীৰৰ মুখ্য অঙ্গ। শিব মঙ্গলৰ দেবতা। মঙ্গলমুখী দেবীৰ আবিৰ্ভাব প্ৰধানতঃ বিশ্বৰ কল্যাণৰ বাবেই। বিষ্ণুৰ তেজৰ পৰা বাহুৰ উৎপত্তি। বেদত বিষ্ণু বিক্ৰমৰ বাবে প্ৰখ্যাত। অসুৰৰ বিনাশৰ দ্বাৰা বিশ্বৰ কল্যাণৰ বাবে বিক্ৰমৰ অতি প্ৰয়োজন। ব্ৰহ্মাৰ তেজৰ পৰা দেবীৰ চৰণৰ উৎপত্তি হৈছিল। ব্ৰহ্মা সৃষ্টিৰ দেবতা আৰু সৃষ্টি-ক্ৰমৰ প্ৰতীক। তেওঁৰ তেজৰ পৰা হোৱা দেবীৰ চৰণৰ বহুশ্ৰুতি হৈছে—প্ৰকৃতি আৰু সৃষ্টিৰ গতিৰ অন্তৰ্ভুক্তি লোকৰ মঙ্গল হ'ব পাৰে। ইয়াক উপেক্ষা কৰি মঙ্গলময়ী গতি অসম্ভৱ।

মহাদেবী দুৰ্গাৰ অস্ত্ৰ-সজ্জা আৰু বাহনৰ পৰা হয়াকৈ বুজা যায় যে—প্ৰাকৃতিক শক্তিৰ সহায়তহে অসুৰ সংহাৰ আৰু বিশ্বৰ কল্যাণ কৰিব পাৰি। সকলো দেবতাই তেওঁলোকৰ অস্ত্ৰৰ পৰা দ্বিতীয় অস্ত্ৰ তৈয়াৰ কৰি দেবীক দিয়ে। ইয়াৰ উদ্দেশ্য অসুৰ দমনৰ নিমিত্তে তেজ আৰু শক্তিৰ সংগঠনৰ লগে লগে বলৰ সহায়ো দকাৰ। অস্ত্ৰ বিক্ৰম আৰু বিনাশ সাধনৰ আহিলা। হিমাচলে দেবীক ৰাহন স্বৰূপে সিংহ দিলে। সিংহ পশুবলৰ উচ্চতম উৎকৰ্ষৰ প্ৰতীক। দেবীৰ সিংহ বাহনৰ উদ্দেশ্য—উচ্চতম প্ৰাকৃতিক বল বাহন আৰু সাধন হিচাবে লৈ—দেবীৰ সন্মিলিত শক্তি বিজয়িনী হ'ব পাৰে।

মহিষাসুৰৰ মহিস ৰূপ প্ৰাকৃতিক আৰু পাশ-বিক শক্তি তামসিক বল আৰু উৎপাতৰ প্ৰতীক।
(২৫ পিঠিত চাওক)

ভাৰতবৰ্ষ আৰু সামাজিক আদৰ্শ

—ঔশৰৎ চন্দ্ৰ শৰ্মা বি, এ

(যোৱা সংখ্যাৰ পিছৰ পৰা)

নাৰী সমাজ

পিচ পলি থকা সমাজৰ ভিতৰত আমাৰ নাৰী সমাজো অন্যতম। বৈদিক যুগত নাৰীসকলে পুৰুষৰ লগত সমানে অধিকার পাইছিল। কিন্তু পনৰত্নী যুগত সমাজে এটি কালোপযোগী উন্নত স্থল পালে। তেতিয়া যোগ-যজ্ঞ সম্পাদন আৰু বিবিধ সমাজ সংক্ৰান্ত কৰ্মৰ কোনো বিশিষ্ট বন্ধ-আইন নথকা সমাজ বিশৃঙ্খল হবলৈ উপক্ৰম হোৱাত সকলো নিয়ম বিশিষ্ট-বদ্ধ হবলৈ ধৰিলে। লগে লগে নাৰীসকলৰো স্থান নিকৰ্পিত হ'ল। সেই যুগৰ বাবে সেই নিয়মবোৰ উপযোগী আছিল। নাৰীৰ যদিও স্বাধীনতা নাই বুলি কোৱা হৈছে, তাৰ পৰিবৰ্তে নাৰীৰ প্ৰতি পুৰুষৰ গভীৰ দায়িত্ব আৰোপ কৰা হৈছে। এইটো স্বতঃ-সিদ্ধ কথা যে, যি অধীনতা আছে, তাৰ দায়িত্ব-ভাৰ অইনৰ ওপৰত নাই। তেতিয়াৰ লোকে এইটো বুজি পাইছিল। তদুপৰি, নাৰীৰ প্ৰতি যথেষ্ট সন্মান বজাই ৰখা হৈছে। নাৰীক বস্ত্ৰালঙ্কাৰ আদিয়ে শোভিত কৰি সমুদ্ৰ বাখিব লাগে। নাৰী কপিল হলে গৃহৰ কল্যাণ নাই। চাৰি আগৰ ভিতৰত গৃহাশ্রম প্ৰদান আৰু এই গৃহৰ মুখ্য বস্তু নাৰী। মহাভাৰতত কোৱা হৈছে—“গৃহিণী গৃহমুচ্যতে”। যথার্থে গৃহৰ কল্যাণ-অকল্যাণ আৰু উন্নতি-অবনতি নিৰ্ভৰ কৰিছিল নাৰীৰ ওপৰত। মানব জীৱনৰ শেষ পৰিণতি মুক্তি লাভত। জীৱনৰ শেষ উদ্দেশ্য এই মুক্তিলাভ। এই মুক্তিলাভৰ পৰা নাৰীক বঞ্চিত কৰা নাই। ইয়াত পুৰুষৰ লগত স্ত্ৰীৰ সমান অধিকাৰ। ধৰ্ম, অৰ্থ, কাম, মোক্ষ এই চতুৰ্গৰ সাধনত পুৰুষৰ

পক্ষে স্ত্ৰী অপৰিহাৰ্য্য ভঙ্গ। আজিৰ যি ব্যক্তি স্বাধীনতা তেতিয়াৰ লোকে ইয়াত গুৰুত্ব নিদিছিল। সকলো যুগত নাৰী সকল মাতৃ আৰু সকলো যুগতে মাতৃ হ'ব লাগিব। মাতৃ গুণ অৰ্জন কৰা তেওঁলোকৰ জীৱনৰ পহিলা কণ্ঠ। সন্তানক জন্ম দান কৰি তাক লালন পালন কৰি ডাঙৰ দীঘল কৰা ভালো তেওঁলোকৰ ওপৰত অধিক আছিল। এই গুৰুত্বৰ উপৰিও তেওঁলোকৰ ওপৰত স্নেহপূৰ্ণ কৰা ভাৱ দিয়াটো অতিৰিক্ত বোজা বুলি পুৰুষ সকলে বিবেচনা কৰিছিল আৰু ই এটা সমিটীৰ বিবেচনা আছিল। সেই দেখি তেওঁলোক এই অতি-বিস্তৃত বোজাৰ পৰা লোহাই পাইছিল। কাজে কাজেই স্নেহপূৰ্ণতাৰ বাবে যি শিক্ষা লাগিছিল, তেওঁলোকৰ পক্ষে সি অন্যতম কৰ্ম হৈ পৰিছিল। তদুপৰি, চৰকাৰী চাকৰী আজিৰ দৰে জনসাধাৰণে নিবিচাৰিছিল, সেই দেখি তাৰ বাবে সুকীয়া শিক্ষাও চৰকাৰী নাছিল। বাহ্যিক জগতৰ ঘটনালী কম আছিল। যান-বাহনৰ প্ৰচলন আৰু যাতায়াতৰ সুবিধা আজিৰ দৰে নাছিল। বেল, জুহুজ, টেলিগ্ৰাফ, টেলিফোন নেডিও আদি আৱিষ্কৃত হোৱা নাছিল। আন্তৰ্জাতিক সমস্যাৰ উৎপত্তি হোৱা নাছিল। ফলত, বাহ্যিক জগতৰ লগত সম্পৰ্ক প্ৰায় বহিত আছিল। তাক বৈজ্ঞানিক শিক্ষাৰ পোহৰো তেতিয়াৰ সমাজত পৰা নাছিল। এইবিলাক কাৰণত শিক্ষাৰ প্ৰসাৰতা কম আছিল। নাৰীৰ নালাগে, আনকি পুৰুষৰ মাজতো শিক্ষণীয় বিষয় কম আছিল। সকলোৰে শাস্ত্ৰীয় শিক্ষা লাভ কৰিছিল। নাৰীসকলেও এই শিক্ষাহে

পাঠ্যচল আৰু গৃহৰ গৃহিণী হৈ থাকিবলৈ বাধ্য হৈছিল। ক্ৰমে ক্ৰমে অগ্ৰীত পাব হল আৰু বহু-মান যুগ পালেহি। আমাৰ দেশলৈ বঢ়িছ আহিল আৰু বৈজ্ঞানিক-শিক্ষা আগবঢ়াইল। আমাৰ দেশলৈ পাশ্চাত্য-সভ্যতাৰ আন্দোলন হ'ল। ভাৰতবাসী মুগ্ধ হ'ল। শৈশৱৰ পৰা প্ৰায় আজিলৈ এই কাল-ছোৱা আমাৰ নাৰীসকলৰ পক্ষে অ-কাৰ যুগ। পুৰুষ সকল তাতনিক শিক্ষাৰ পথত আগ বাঢ়িল, কিন্তু নাৰীসকল আগৰ অৱস্থাতে পৰি থাকিল; বৰষুণ, পুৰণিকলিয়া শিক্ষাৰ আদৰ্শটিও লাহে লাহে নাইকীয়া হ'ল। গৰু চাইত আকৌ কোনো নতুন শিক্ষাৰ আদৰ্শটি ঠাঠ পোৱা নাঠ। ইয়াৰ ফলত বিশেষকৈ আমাৰ গাঁৱলীয়া নাৰীসমাজে কু-সংস্কাৰৰ গদল বেছা বহন কৰি আছে। বৰ্তমান সমাজৰ কড়বা—নাৰী-সমাজৰ মাজত স্ব-শিক্ষা প্ৰচলন কৰি এই বোকাৰ পৰা তেওঁলোকক মুক্ত কৰাটো আৰু প্ৰগতিৰ পথলৈ আগবঢ়াই অনাটো। এই শিক্ষা সনাক প্ৰচলন হোৱাৰ আগতে, তেওঁলোকক কিছুমান ক্ষেত্ৰত পুৰুষৰ সমানতকৈ দিয়া হৈছে। কিন্তু বোম্বাইলৈকে তেওঁলোকে এটি সুপৰিকল্পিত শিক্ষা-পদ্ধতিৰ মাজেদি স্ব-শিক্ষিত হৈ স্বস্তি আৰু সবল মন গঢ়ি, কষ্ট চিন্তাধাৰাক বোৱা পথলৈ আহিব নোৱাৰিব, তেতিয়ালৈ তেওঁলোকে প্ৰদত্ত ক্ষমতাৰ সদ্ব্যৱহাৰ কৰিব নোৱাৰিব। নিম্নচলত ভোটপিকাৰ পাইছে যদিও সেই বিষয়ত শংকৰা ৯৯ জনীয়ে পুৰুষৰ ইচ্ছিত চলিব লাগিব। তেওঁলোকৰ কাৰণে যি ধৰণৰ শিক্ষা-পদ্ধতি আৱশ্যকীয় হৈছিলো বিষয়তে পুৰুষৰ লগত একে ধৰণৰ হোৱাটো যুক্তিযুক্ত নহব। কিয়নো, সকলো বিষয়তে নাৰী আৰু পুৰুষৰ শক্তি-সামৰ্থ্য একে ধৰণৰ নহয়। জগতৰ আদি কাৰণে পুৰুষ আৰু প্ৰকৃতি

দুবিধ। নাৰীহে সন্তানৰ জন্মদাত্ৰী হব, পুৰুষ হব নোৱাৰে। ইউৰোপ আদি দেশত যদিও নাৰী আৰু পুৰুষ ভেদে কৰ্মক্ষেত্ৰৰ বিশেষ প্ৰভেদ তথাপি নাৰীসকলে পুৰুষৰ লগত বহু ক্ষেত্ৰতে সমান প্ৰতিযোগিতা কৰা দেখা নাযায়, বহু ক্ষেত্ৰত উত্তীৰ্ণ হোৱা নাৰীৰ সংখ্যা পুৰুষতকৈ কম। এটি বা দুটি উদাহৰণৰ পৰা কোনো এটি বিষয়ক লৈ, আমি এটা অন্তৰ্দৃষ্টিৰ বান্ধি লব নোৱাৰোঁ। এজনী বা দুজনী ছাগলীৰ মুখত দাড়ি দেখি সকলো স্বী-জাতীয় জন্তুৰ দাড়ি থাকে বুলি কব নোৱাৰোঁ। বাস্তৱ্য দোষ সকলোতে আছে।

বৈধব্য প্ৰথা

নাৰী-সমাজৰ বৈধব্য-প্ৰথাৰ ফলে যদি লক্ষ্য কৰোঁ, তেনেহলে এই বিধবাসকলক সামাজিক স্বাধীনতা দিয়া দেখা যায়। সেৱা ভৱন্তত তেওঁলোক পুৰুষৰ অধীন নহয় বুলি কব পাৰি। কিন্তু কঠোৰ বৈধব্য-প্ৰথাই ইয়াৰ কালগত সন্তৰ তাছিল, বৰ্তমান যুগত নহয়। এনেকুৱা তত্তালিণাৰ পক্ষে যথেষ্ট আপাত্তিক জ্ঞানৰ দকাৰ। বৈধব্য-প্ৰথা চিৰ-কুমারী হোৱা বুলিব পাৰি। চিৰকুমার বা চিৰকুমারী-জীৱন বন্ধ বা অভিক্ৰি ক্ৰমে দেখা দিছে। বৈধব্য-প্ৰথা এক প্ৰকাৰ তেনেকুৱা। কিন্তু বৰ্তমান সমাজৰ বিধবা সকল আপাত্তিক জ্ঞান-বিবৰ্জিত আৰু এই ব্ৰত তেওঁলোকৰ দেখা দিছে নহয়, সমাজৰ ভৱন্তে পালনীয় হৈছে। এই কাৰণে তেওঁলোকে ইয়াৰ পৰা যে কিবা পাৰ-লৌকিক সুফল ভোগ কৰিব পাৰে তাৰ একো নিশ্চয়তা নাঠ। সমাজৰ প্ৰতি বৈধব্য-জীৱনে যি সংঘৰ্ষৰ আদৰ্শ দাঙি ধৰিছে, ই জগতত বিৰল। কিন্তু বৰ্তমান সমাজৰ লোকে যে এই আদৰ্শৰ তাৎপৰ্য্য গ্ৰহণ কৰিছে তাকে দাঙি কব নোৱাৰি।

গতিকে, যি কামৰ পৰা কি সমাজ, কি বিধবা সকল, কোনো পক্ষই লাভবান হোৱা বুলি কব নোৱাৰি, তাৰ প্ৰয়োজনীয়তা স্বীকাৰ কৰিব নোৱাৰি। তত্পৰি, যি সংসাৰ অইনৰ পক্ষে ভোগ-বিলাসৰ ঠাই, তাত নিচেই তাকৰীয়া মাতৃ-জাতীয় দল এটিৰ ওপৰত নিজস্ব কচি বিগৰ্হিত আৰু স্বেচ্ছাবিৰোধী কঠোৰ প্ৰথা এটি সমাজে জপ দিয়াৰ কোনো অৰ্থ নাই বুলি ভাবোঁ।

পূঁজিবাদ

এই প্ৰসঙ্গে আমাৰ সমাজৰ অৰ্থ নৈতিক ফালটো কিদৰে আলোচনা কৰিব খোজোঁ। আমাৰ ৰাজনৈতিক স্বাধীনতা আহিছে, কিন্তু প্ৰাক্তন অৰ্থনৈতিক স্বাধীনতা অহা নাই। অৰ্থপদ্ধতিৰ প্ৰথম উদ্দেশ্য—ভালকৈ থাবলৈ, পিঙ্গিবলৈ আৰু থাকিবলৈ পোৱাটো। সমাজৰ যদি কিছুমান লোক অতুল ঐশ্বৰ্য্যৰ ভোগ কৰিছে তেঁওঁ বিলাসৰ পৰাক্ৰম দেখুৱাব পাৰে, আকৌ অধিক সংখ্যক লোক অভাব-অনটনৰ মাজত পৰি ভুবেলা চুমুঠি খাবলৈ নাপায় হাহাকাৰ কৰি থাকে, তেনেহলে এনেকুৱা সমাজ বা দেশৰ ভবিষ্যত নিৰাপদ নহয় বুলি কব লাগিব। এনেকৈ অৱস্থাৰ মূল পূঁজিবাদে আছে। মহাত্মা গান্ধীয়ে এই পূঁজিবাদ প্ৰকাশ কৰিবলৈ ভাৰতবাসীক মন্ত্ৰ দি গৈছে। কিন্তু ভাৰতবাসীয়ে এই মন্ত্ৰ কিমানদূৰ গ্ৰহণ কৰিছে সেই বিষয়ে সন্দেহ আছে। এতিয়া বুঢ়িচৰ শোষণ নাই, কিন্তু আমাৰ মাজতে এটি শোষণকাৰী শ্ৰেণী আছে। ভাৰতীয় দৰিদ্ৰতাৰ বিৰুদ্ধে যি যুঁজ সি শোষণকাৰী সকলৰ বিৰুদ্ধেও হব। শোষণকাৰী সকলে আও-পকাঁৱা বাটৰে ধন আৰ্জি অতিৰিক্ত পূঁজি ৰাখি থোৱাটো জাগতিক সজ নিয়মৰ বহিৰ্ভূত কথা। ই জগতৰ শাস্তিপূৰ্ণ পৰিস্থিতিৰ অন্তৰায় হৈছে।

প্ৰাকৃতিক জগতে মানুহক জীয়াই থাকিবলৈ বস্তু হৈ দিছে কিন্তু টকা পট্টা দিয়া নাই। অৰ্থনৈতিক জগতৰ সূচলৰ কাৰণে বস্তু আদান-প্ৰদানৰ মধ্যম হিচাবে টকা পট্টাৰ প্ৰচলন মানুহে কৰি লৈছে। ই এটা মানুহে কৰা কৃত্ৰিম উপায়। নীতি বিৰুদ্ধ উপায়েৰে প্ৰচুৰ ধন ঘটি আৰু তাক পুঞ্জীভূত কৰি এজনে একচেতীয়া কৰাটো নৈতিক কৃত্ৰিমতা। দেশত অতিপাত ধনী থাকিলে অধিক সংখ্যক দুখীয়া থাকে। স্বাভাৱিক কথা। কিয়নো, ধনীৰ ধন ওপৰৰ পৰা নপৰে, দেশৰে কিছুমানৰ পাবলগীয়া ধন এফলীয়া হৈ গৈ এজনৰ হাতত থুপ হয়। প্ৰাকৃতিক জগতৰ নিয়মবোৰৰ মাজত এই কৃত্ৰিমতা কেতিয়াও দেখা নাযায়। গত চিৰন্তন নিয়মৰ ব্যতিক্ৰম নঘটে। প্ৰাকৃতিক জগতৰ এই নিয়মবোৰ মানৱ-জাতিৰ শিক্ষণ বাবেহে। ই মানৱ জাতিৰ জগত সোঁৱৰ বিকাশ কৰিছে। কিন্তু মানৱ জাতিয়ে সেই শিক্ষা আৰু সোঁৱৰ আদৰ্শ গ্ৰহণ কৰিব নোখোজে। সেয়েহে জগত ইমানবোৰ অশান্তি আৰু দুখ-কষ্ট। ইয়াক দুখ কৰি কৰিয়ে কৈছে, —

If this belief from heaven be sent

If such be Nature's holy plan

Have I not reason to lament

What man has made of man ?

পশ্চাত্য দেশ বিলাকত পূঁজিবাদ সমস্যা তেওঁলোকৰ আদি যুগৰ পৰাই দেখা দিছে। আদি যুগত দাস প্ৰভুসকল, মধ্য যুগত ফিউদেল প্ৰভুসকল আৰু আধুনিক যুগত বুৰ্জোৱাসকল ক্ৰমেৰে পূঁজিপতি হৈ উঠিছে। ইফালে যত্ন শিল্প যুগৰ পৰা ই এটি বিশেষ ৰূপ লৈছে। পূঁজিবাদৰ ফলত ইউৰোপত নানা বিপ্লৱ, নানা দলীয় যুদ্ধ আৰু নানা সামাজিক উত্থান-পতন ঘটিছে। ভাৰতবৰ্ষত এনে

ধৰণৰ ঘটনা বিপৰ্যায় বহুত কম। কিন্তু বৃটিছ সেনা-
ৱাৰ লগে লগে ভাৰতবৰ্ষত পৰা সম্প্ৰদায়ৰ পক্ষে
এটি উল্লেখযোগ্য পৰিৱেশন সৃষ্টি হ'ল। এই পৰিৱেশন
মাজত এই সম্প্ৰদায়ে নতুন সাৰ-গোবৰ পালে।
কিন্তু ভাৰতৰ সি প্ৰাচীন আদৰ্শবাদ, সি পূৰ্ণিবাদৰ
উল্লেখ নহয়। কিয়নো পশ্চিম ফালৰ পৰা দান
দক্ষিণৰ ওপৰত মতামত আৱেণিত কৰা হৈছিল।
যিবিলাকৰ অধিক পন আছিল তেওঁলোকে ভগৱানৰ
পূজা-সেৱা, উৎসৱ, জাতকৰ্ম্ম আৰু অস্থায়ীক্ৰিয়াদিৰ
মাজেদি তাক অকণ্ঠে পায় কৰিছিল আৰু তাক
পাইছিল দুখীয়া দৰিদ্ৰসকলে। শাস্ত্ৰমো উদ্বেগ কৰিছে
যে কলিকাতাৰ দান পদ্ধতি মহাপৰ্ম্ম। সুবৰ্ণীয়েও প্ৰমাণ
কৰে, বজা-মহাপৰ্ম্ম সকলৰ বাজকোষত যেনিয়া
অধিক পন হৈছিল তেওঁলোকে প্ৰজা ক দান কৰিছিল।
বৰ্ত্তমানো মোৰা ভাবেৰ 'ভূমিদান' যন্ত্ৰও এই দান
পদ্ধতিৰ বহিৰে ততেন একো নহয়। ভাৰতবৰ্ষত এই
আন্দোলন সফল হৈছে এই বলিয়ে যে ভাৰতীয়ল
পক্ষে দান কৰাটো পৰ্ব্বৰে পৰা হাতে মগজৰে লগা
অভ্যাস।

কচিয়াই পূৰ্ণিবাদ সমস্যাৰ সংঘাত এটা নতুন
দাৰ্শনিক মতবাদৰ সৃষ্টি কৰিছে। এই দাৰ্শনিক মত-
বাদৰ ওপৰত তেওঁলোকৰ শাসন আৰু সমাজ প্ৰতি-
ষ্টিত হৈছে। এই মতবাদ কিমানদূৰ নিৰ্ভুল আৰু
চিন্তনৰ সৰ্ব্বোচ্চ প্ৰাণ নথায়। এই মত-
বাদক তেওঁলোকে সিয় কৰাইছে বৰ্ত্তমান বৈজ্ঞানিক
জগতৰ অভিজ্ঞতাৰ ওপৰত। বৰ্ত্তমান বৈজ্ঞানিক
যুগটো বহুৎ কালটোৰ তুলনাত এটি খণ্ডকাল।
এই অনাদি অনন্ত বহুৎ কালটোৰ গৰ্ভত সোমাই
আছে অতীত, বৰ্ত্তমান আৰু ভবিষ্যত, এই খণ্ডকাল-
বোৰ। এটি মাত্ৰ খণ্ডকালৰ অভিজ্ঞতাই সনাতন
পৰ্ম্মী, চিৰন্তন দাৰ্শনিক মতবাদ এটিক জন্ম দিব

নোৱাৰে। খণ্ডকালৰ অভিজ্ঞতাৰ ওপৰত ভিত্তি
কৰি দাৰ্শনিক মতবাদৰ সৃষ্টি কৰা ভাৰতীয়ৰ ধৰ্ম্ম
নহয়। ভাৰতীয়ই কৰিব লাগিলে অতীত, বৰ্ত্তমান
আৰু ভবিষ্যত জ্ঞানক একেলগে সামৰি লৈ এটি
সময়ৰ মাজেদিহে কৰিব। কচিয়াৰ চিন্তাপৰা
আৰু ভাৰতীয়ৰ চিন্তাপৰা একেটা হ'ব নোৱাৰে,
যেহেতু দুখন দেশৰ পৰিস্থিতি বেলেগ বেলেগ।
কচিয়াৰ চিন্তাপৰা অতীতৰ ওপৰেদি বাগৰি
অহা নাই; কাৰণ তেওঁলোকৰ পক্ষে অতীত
নাইবা অতীতৰ আছিল নাই বুলি কলেও একো
অস্বীকৃতি নহয়। কিন্তু ভাৰতীয়ই অতীতক বাদ
দিব নোৱাৰে, কাৰণ ভাৰতৰ গৌৰৱময় অতীত
আছে আৰু অতীতৰ আছিলো যথেষ্ট আছে।
সেই বাবে ভাৰতীয় চিন্তাৰ আছিলোৰ মৰ্টা হ'ব
নোৱাৰে। কচিয়া জড়-বিজ্ঞানৰ উপাসক। এই
উপাসনাৰ ফলত তেওঁলোকে জড়-জগতৰ আদৰ্শৰ
লগত নিজৰ আদৰ্শক খাপ খাবলৈ বিচৰাটো
থিকেই হৈছে। কিন্তু এই জড়-বিজ্ঞানৰ উন্নতি
তেওঁলোকৰ মনত মানবে কৰা চৰমোন্নতি।
ভাৰতৰ পক্ষে ই চৰমোন্নতি নহয়। অতীতলৈ
অতীতত ভাৰতীয় লোকে সি উন্নতি কৰিছিল সি
ইয়ালৈকে ওখ খাপৰ বুলি কব লাগিব। মানব-
তত্ত্ব বিচাৰত তেওঁলোকে ডাকটমৰ স্থানক সমখন
কৰে। ভাৰতীয়ই এই তথ্য মানি লোৱাৰ আগতে
ত্ৰিকালজ্ঞ সকলে এৰি থৈ যোৱা জ্ঞান-ভাণ্ডাৰ পুৰি
চাই কৰিব লাগিব। ডাকটমৈ কোৱা মানব
জাতিৰ ক্ৰমোন্নতি তাক কচিয়াৰ প্ৰগতিবাদ একেটা
কথা। এই তথ্য মানি ললে মানব-জাতি সদায়
এটা উন্নত গতিত উধাব লাগিছে বুলি কব
লাগিব। কিন্তু ভাৰতীয়ই 'সংসাৰ-চক্ৰ' বুলি এটা
কথা সদায় চিঞৰি কব লাগিছে। সংসাৰখন এটা

বৃত্তাকাৰ গতিত ঘূৰিব লাগিছে। মানব-জাতিও এই বৃত্তাকাৰ গতিতহে ঘূৰিছে। সেই দেখি কোৱা হয়, “চক্ৰবৎ পৰিবৰ্ত্তন্তে তুখাণি চ সুখাণি চ”। কিন্তু মানবে কব নোৱাৰে যে তেওঁলোক এইদৰে বৃত্তাকাৰে ঘূৰি আছে। গত এটাৰ চকু ছটাত কাপোৰ বাধি এৰি দিলে সি একে ঠাইতে বৃত্তাকাৰে ক্ৰমান্বয়ে ঘূৰি থাকিব। সি কব নোৱাৰিব যে সি ঘূৰি আছে, সি গৃহস্থৰ ঘৰলৈ পোনাই গৈ আছে বুলিহে ভাবিব। সাধাৰণ মানবেও ভাবে যে তেওঁলোক সদায় পোন গতিৰে উপাই গৈ আছে। সময়ৰ গতি বৃত্তাকাৰ হোৱাত সত্য, যন্ত্ৰতা, দ্বাপৰ আৰু কলিযুগ ক্ৰমান্বয়ে বৃত্তাকাৰে ঘূৰি আছে। সেইদৰে নহলে একে যুগ, একে পাত্ৰ আৰু একে মাহ আমি পুনঃ পুনঃ নাপালোহেতেন।

কচিয়াই খণ্ডকালীয় আদৰ্শবাদ লৈ প্ৰগতি পথত আগবঢ়া দেখিবলৈ পোৱা যায়। ঐ তাত্‌কালিক উপায়েৰে কৰা তাত্‌কালিক বা সাময়িক প্ৰগতিহে। যেনেকৈ এদিনীয়া আকস্মিক লাভে গৃহস্থা এখনৰ স্থায়ী উন্নতি বৃদ্ধাব নোৱাৰে, তেনেকৈ কচিয়াৰ সাময়িক উত্থানে তাৰ যুগমীয়া উন্নতি সুনিশ্চিত নকৰে। সেই বুলি যুগমীয়া উন্নতিৰ বাবে সাময়িক তাত্‌কালিক উত্থানক বাদ দিব নোৱাৰি।

বৰ্ত্তমান সময়ত ভাৰতবৰ্ষতো তাত্‌কালিক উত্থান আৱশ্যক হৈ পৰিছে। বস্তুবাদী চিন্তাৰে বিজ্ঞান-চৰ্চ্চাৰ মাজেদি ইয়াৰ সাধন হব লাগিব। তাকে কৰিবলৈ যাওঁতে বৃহৎকাল-চকবোৰ লগত লুটি খাই ফুৰা বৃহত্তম চিন্তাধাৰাৰ পৰা ভাৰত আঁতৰি আহিব নোৱাৰিব।

তাত্‌কালিক উত্থানৰ মাজেদি কচিয়াই পূৰ্ণজীবাদক

ধ্বংস কৰিবলৈ বিপ্লববাদৰ অবতাৰণা কৰিছে। কিন্তু এই বিপ্লব সাফল্য-মণ্ডিত কৰাটো সহজ নহয়। এই বিপ্লববাদ গান্ধীবাদৰ লগত খাপ নাখায়। ভাৰত চৰকাৰ গান্ধীবাদৰ ওপৰত কপায়িত হৈছে। বিপ্লববাদ প্ৰাচীন ভাৰতীয় আদৰ্শৰ লগতো অপৰিচিত। ভাৰতীয় ধন-তান্ত্ৰিকতা বিনা-বিপ্লবে দৰীভূত হোৱাটোহে মঙ্গলজনক। তাকে কৰিবলৈ ভাৰতীয় সমাজৰ দান-ধৰ্ম্মৰ মহিমা পুনৰ ঘোষিত হব লাগিব আৰু তাৰ জয়চোল বাজি উঠিব লাগিব। তত্পৰি চৰকাৰ পক্ষই এনে ব্যবস্থা কৰক যাৰ ফলত ধনী সম্প্ৰদায়ে অতিৰিক্ত ধনৰ অসাৰতা আৰু অপ্ৰয়োজনীয়তা ভালকৈ বুজিব পাৰে। এনেকুৱা ব্যবস্থা হওক, যাৰ ফলত মানুহে সামাজিক প্ৰতিষ্ঠাৰ বাবে ব্যক্তিগত আৰু যোগাত্মকহে বিশেষ সমাদৰ কৰি ধনক নেওচিব পাৰে। আমাৰ সমাজত বৰ্ত্তমানে শ্ৰেণী-শ্ৰেণী—ধনী, মধ্যবিত্ত আৰু শ্ৰমিকসকল। মধ্যবিত্ত সকল সংখ্যা-গৰিষ্ঠ হলেও তেওঁলোকৰ পক্ষে সংসাৰ-যাত্ৰা দুষ্কৰ হৈছে। এনেকুৱা ব্যবস্থা হওক, যাৰ ফলত তেওঁলোকৰ অভাব-অনাটনৰ লাঘব হয়।

এইবিলাক আমাৰ সমস্যা। বৰ্ত্তমানে সমাজবাদী সমাজ নাইবা শ্ৰেণী-বহীন সমাজৰ যি ধৰি উঠিছে এইবিলাক সমস্যাই তাৰ কাৰণ। তাক আলোচনা কৰাই এই প্ৰৱন্ধৰ উদ্দেশ্য। আশা-কৰেঁ অনতিপলমে অধ্যাত্মিকতা আৰু বস্তুবাদৰ এটি মিশ্ৰিত দৃষ্টিভঙ্গীৰ মাজেদি সকলো সমস্যাৰ সমাধান হব, যাৰ ফলত ভাৰত এখন অভিনৱ বাহুত পৰিণত হব আৰু যাৰ আদৰ্শত পৃথিৱীত শান্তি-স্থাপনৰ বাৰ্থ প্ৰয়াস অবাৰ্থ হব।

অমৰ যোগা ত্ৰৈলঙ্ক স্বামী

চন্দ্ৰ গীৰনী ।

—শ্ৰীকৈলাশ চন্দ্ৰ শইকীয়া

তেতিয়া ঈশ্বৰজী ১৬০৭ চন । মাদ্ৰাজ প্ৰদেশৰ হোলিয়া নামে এখন সৰু গাঁৱত ত্ৰৈলঙ্ক স্বামীৰ জন্ম হয় । অষ্টম যোগসিদ্ধ আৰু বল ৫০ সম্পন্ন হোৱাৰ পাচতহে এওঁ ত্ৰৈলঙ্ক স্বামীজী নামে জনাজাত ; কিন্তু আগ ছোৱাত অৰ্থাৎ প্ৰায় ৫ বছৰ বয়সলৈকে ঘৰ নোঁ এৰোতেই এওঁৰ মৰ্যাদা নাম আছিল— শিৱৰাম বাও ।

শিৱৰামৰ পিতাকৰ নাম নৰসিংহ বাও আৰু মাকৰ নাম বিদ্যাবতী দেৱী । নৰসিংহ বাও এজন হোজা নিৰীহ ব্ৰাহ্মণ আছিল । বলবত্ৰৰ ধৰি ইবিলাকৰ পুত্ৰ সন্তান নাছিল । কথিত আছে— বিদ্যাবতী দেৱীয়ে এই উদ্দেশ্যে একেবাৰে একাগ্ৰচিত্তে দেৱীদি দেৱী মহাদেৱৰ পূজা অৰ্চনা কৰাত মহাদেৱৰ কৃপাত যথাসময়ত এটি পুত্ৰসন্তান ওপজে ।

বিদ্যাবতীয়ে তেতিয়াৰ পাচতেই যেতিয়া প্ৰথম বাৰ মন্দিৰ গৃহত সোমাই, শিশুটিক কাষতে শুৱাই থৈ আগৰ দৰে সৰ্ব্বদা মহাদেৱৰ সন্তানটিৰ বাবে কৃতজ্ঞতা জনাই স্তুতি-বন্দনা কৰে, তেতিয়া আচৰিত হৈছিল যে মহাদেৱৰ মুৰ্তিৰ পৰা জুইৰ ফিবিঙনি দৰে প্ৰভা এটি হঠাতে ওলাই আহি শিশুটিৰ কপালত লাগি অদৃশ্য হয় । বিদ্যাবতীয়ে এনে অদ্ভুত দৃশ্যটি দেখি অৰোহণ হৈ ধৰ্মফৰ্কৈ প্ৰাৰ্থনা এৰি শিশুটি তলি কোলাত লৈ ভালকৈ চালে ; কিন্তু শিশুটিৰ একো অসুস্থতা দেখা নোপালে, বৰং শিশুটিৰ অৱয়ব যেন ক্ষুণ্ণকৃত হৈ কিছু পূৰ্ণ আৰু চকুত এক বিজ্জ্যোতি বিকশিত হৈছে এনে দেখা পালে । শয়ন গৃহত আহি মৌনভাৱে শিশুটি লৈ বহি থাকোঁতে স্বামী নৰসিংহ বাও অত্যন্ত সেই

ঘটনাটি বিবৰি কলে । হোজা ব্ৰাহ্মণ বাৰে হোজা ভাৱেই বিদ্যাবতীক কলে যে, তাত একো আচৰিত হবৰ কথা নাই । তুমি অকৃত্ৰিমভাৱে ভূতনাথক স্তুতি প্ৰাৰ্থনা কৰাৰ কাৰণে তেওঁ তুষ্ট হৈ দিয়া দানটিৰ পঞ্চভৌতিক দ্ৰৱ্যটি স্পৰ্শ কৰি আশীৰ্বাদ দি আমাক সন্তোষ দিছে ।

তেতিয়াৰ পৰা নৰসিংহ বাওকৈ বিদ্যাবতীয়ে গহীন ভাবে আনন্দ উপলব্ধি কৰি সেই শিশুটিক আলপৈচান ধৰাত ব্যস্ত হয় । মহাদেৱৰ দান বুলি মানিয়েই ভূতনাথক পাহৰি নেযাবৰ মানসে শিশুটিৰ নাম গণনাশ্বে শ-বৰ্ণ হোৱাত শিৱৰাম থলে ।

দিন যায় । শিৱৰামো কাল প্ৰকৃতিৰ দোলনাত উঠি আহে ক্ৰমে শৈশৱৰ পৰা কৈশোৰ অৱস্থালৈ । বিদ্যাবতীয়ে ন্যাবালকৰ পৰা চাবলকলৈকে দেখা পায়, শিৱৰাম অনা শিশু সন্তানৰ লগত ভালমান অমিল । চকুত বিজ্জ্যোতি, মন গহীন, খেলাধুলা বস-ভ্ৰামচ, শিৱৰাম অনাসক্ত । কিবা যেন এক বিশিষ্ট চিন্তা লৰাৰ মন উদাস । ভূতনাথৰ দান বুলিয়েই বিদ্যাবতীয়ে শিৱৰামক যি কোনো প্ৰকাৰ বাধা-বাপকতাৰ সমস্যালৈ নিবলৈ সঙ্কোচ কৰিছিল ; বৰং সকলো ক্ষেত্ৰতে শিৱৰামৰ গতি-বিধিৰ পোষকতা কৰিছিল ।

যেতিয়া শিৱৰামে ভৰ যৌৱনত ভৰি দিয়ে, তেতিয়াও তেওঁৰ মোহময় সংসাৰৰ প্ৰতি বৈবাগ্য, অথচ—ব্ৰহ্মচাৰী, সংযমী আৰু গান্ধীযাপূৰ্ণ মনোবৃত্তিৰে উপসনা গৃহৰ মুখ্য ব্যক্তি হৈ উঠা দেখাপালে, তেতিয়া নৰসিংহ বাও আৰু বিদ্যাবতীয়ে লাহে লাহে আলচ

কৰি শিৱৰামক সংসাৰ বান্ধোনত থবলৈ থিৰাং কৰি
প্ৰকাৰান্তৰে শিৱৰামক কলে। শিৱৰামে এই বিষয়ে
সকলো কথা বুজি পিতৃদেৱতাক জনালে “পিতা,
এই সংসাৰ অনিত্য। এনে অনিত্য সংসাৰত জড়িত
হবৰ মোৰ সন্মূলি ইচ্ছা নাই। কেবল নিত্য সত্য
বস্তু একমাত্ৰ ভগৱান। মই তেওঁকহে বিচাৰিছোঁ।
তেওঁৰ ভিন্ন মোক আন একো নালাগে।”

পিতৃ-মাতৃ বন্ধু-বান্ধব আৰু আত্মীয়-স্বজনৰ
অনেক বুজানিত্তে যোঁতীয়া শিৱৰামে বিবাহ বান্ধোনত
মূৰপাতি নিদিয়ে, সি সকলোও তন্ত্ৰত তথাস্থ বুলি কৈয়ে
শিৱৰামক তেওঁৰ বিবাহৰ কাৰণে আৰু বাক্য বায়
নকৰিলে।”

নানা শাস্ত্ৰ অধ্যয়ন, উপসনা আৰু বন্ধচৰ্চা
হতাধিৰ মাজেদি শিৱৰামৰ দিনবেল গৈ থাকে।
তেওঁৰ ৪০ বছৰ বয়সত পিতাকৰ মৃত্যু হয় তাৰ
১১ বছৰ পাচত অৰ্থাৎ শিৱৰামৰ ৫১ বছৰ বয়সত
মাতৃদেৱী বিদ্যাবতীয়েও তেওঁক এৰিলে। মাতৃ-
বিয়োগৰ দিনাষ্ট শিৱৰামৰ জীৱনৰ গতি অত্যাফাৰে
ঢাল ললে। কিয়নো তেওঁ নাকক শাস্ত্ৰানন্ত দাহ
কাৰ্য্য কৰিবলৈ গৈ মাতৃ দাহ ক্ষেত্ৰলৈ সাধনাৰ প্ৰথম
তীৰ্থক্ষেত্ৰ কৰি লৈ, সেট দিনে পৰা শাস্ত্ৰান নিবাসত
লৈ গ'ল। কোনোও তেওঁক শাস্ত্ৰানৰ পৰা ঘৰলৈ
আনিব নোৱাৰিলে। তেওঁৰ বিমাতাপুত্ৰ আঁধৰে বজ-
বাৰ শাস্ত্ৰানলৈ গৈ তেওঁক ঘূৰাই আনিব নোৱাৰি
উলটি আহে। ব'দ বৰষুণৰ পৰা কষ্ট লাগিবৰ কাৰণে
আঁধৰে কিছুদিন পাচত মাতৃ শাস্ত্ৰানতে শিৱৰামক
এটি উপাসনা মন্দিৰ সজাট দিলে। এতিয়া শিৱৰাম
পূৰ্ণ বৈৰাগ্য ভাবে তাত মহা সাধনাত বত হ'ল।

বহুদিনৰ পাচত, এদিন আঁধৰে তেওঁক দেখা
কৰিবলৈ যাওতে শিৱৰামে তেওঁৰ কাষচাপি ভৰি
চুই সেৱা কৰে। “দাদা আপুনি কিয় এনে কৰিছে?”

বুলি সোধাত তেওঁ উত্তৰ দিয়ে, “হওক বাবা
তুমিওতো এজন বৈষ্ণৱ।” আঁধৰে তেতিয়াৰে পৰা
শিৱৰাম ভগৱৎ ভাৱে কেনে বিভোৰ বুজিব পৰা
হয়।

শিৱৰাম শাস্ত্ৰানতে অতমিশে সাধনা ভজন কৰিয়েই
একুৰি বছৰ অক্লিষিত কৰাৰ পিচত এদিন হঠাতে
ভগীৰথ সৰস্বতী নামৰ এজন শুভ্ৰসিন্ধি প্ৰবীণ সন্ত্যাসী
আহি উপস্থিত হয়। শিৱৰামে ভগীৰথক পাই আনন্দ
পালে। ছয়ো . . কিছুদিন থাকিব পাচত তীৰ্থ
ভ্ৰমণৰ কাৰণে তেতিয়া গাওঁ এৰি বাহিৰ হ'ল।
৬ বছৰ কাল ছয়ো একেলগে নানা ঠাই ভ্ৰমণ কৰি
আহি বাজপুত্ৰৰ পুত্ৰ নামৰ এজন তীৰ্থ ঠাইত
কাল যাপন কৰি ছয়ো যোগ শিক্ষা সাধনত দিন
কটায়। যোগত নিমগ্ন শিৱৰামক এতিয়া দশক
বৃদ্ধই স্বামী গজানন্দ সৰস্বতী নাম দিয়ে। ৭৮
বছৰ বয়সত গজানন্দ সৰস্বতীয়ে যোগ শিক্ষা আৰম্ভ
কৰে। হঠাৎ এদিন ভগীৰথ সৰস্বতীয়ে দেহৰক্ষা
কৰাত গজানন্দ সৰস্বতী আ . আৰু অকলে নেথাকি
আকৌ তীৰ্থ ভ্ৰমণৰ কাৰণে ৮৮ বছৰ বয়সত পুত্ৰৰ
তীৰ্থ এৰে।

পুত্ৰৰ তীৰ্থত সকলো প্ৰকাৰ যোগশিক্ষা সমাপ্ত
হোৱাৰ পাচল পৰাই গজানন্দ সৰস্বতীয়ে গাৰ
আহৰণ পৰিত্যাগ কৰি সম্পূৰ্ণ উলঙ্গ ভাৱে তীৰ্থ
পৰ্য্যটন কৰিবলৈ লয়।

তেওঁ ভাৰতৰ নানা ঠাই ভ্ৰমি ৯০ বছৰ
বয়সত ৰামেশ্বৰ তীৰ্থত উপস্থিত হয়। ৰামেশ্বৰ,
ছাবকাপাম আৰু শুদামা তীৰ্থত ৩ বছৰ কাল ভ্ৰমণ
কৰি ৯৬ বছৰ বয়সত তেওঁ হিমালয়ৰ পাদ দেশ
নেপালত গৈ পুনৰ ৬ বছৰ কাল তপস্কাত নিমগ্ন
থাকে। তাৰ পাচত হিমালয়ৰ তক উচ্চ স্তৰলৈ
গতি কৰি পৱিত্ৰ তীৰ্থ-কেদাৰ, ৱদবা, গঙ্গোত্ৰী,

যমুনোদ্রী, প্রভৃতি ঠাইত ভ্রমণ কৰে তাৰ পাচত আৰু উত্তৰলৈ গতি কৰি হিমালয়ত অৱস্থিত বিখ্যাত মানস সৰোবৰৰ পাৰত বহি লৈ মৃত্যু ১৯ বছৰ কাল তপস্যাত নিমগ্ন থাকে। মৃত্যু ১৫ বছৰ কাল হিমালয়ত অৱস্থান কৰি পাচত শ্বত্ৰু নদীৰ তীব্ৰস্থ মাৰ্কণ্ডেয় আশ্ৰমলৈ আহে। এই আশ্ৰমত কিছু কাল থাকি কেওঁৰ ১১৬ বছৰ বয়সত প্ৰয়াগতীৰ্থ ত্ৰিবেণীত অৱস্থান কৰে। মৃত্যু ৪ বছৰ অতি-বাহিত কৰি ১৩০ বছৰ বয়সত ভাৰত বিখ্যাত মহাতীৰ্থ বাবানসী পৰ্য্যটন যাত্ৰা কৰে। অকল বাবানসীতে এওঁ ১৫০ বছৰ কাল নিয়ায়।

বাবানসীত থাকোঁতে এওঁ জীৱনৰ বেছি ভাগ কাল অনিমা, ক্ৰোধমা, মহিমা, প্ৰাপ্তি, প্ৰকামা, বশিষ্ট, ঈশিত্ব আৰু স্বৰ্গকামাবসায়িত এই অষ্টবিধ যোগবিভূত্বিত্ব লৈ আছিল। তীৰ্থ-যাত্ৰীসকলে এওঁক ভিন্ ভিন্ সময়ত ভিন্ ভিন্ যোগ-বিভূত্বিত্ব দেখা পাই বাবা বৈলঙ্কস্মামীজী নাম দিয়ে।

বৈলঙ্কস্মামীয়ে যোগবিভূত্বিত্ব বলত নানান অলৌকিক প্ৰভাৱ দেখুৱাইছিল।— এদিন ভীষণ ধুমুহা-বাত-বৰষুণ অহাত গঙ্গাৰ পাৰত শীত-যাত্ৰী সকলে মৃত নেপাই প্ৰাণৰ ভয়ত এনি হেনি চাপলি মেলিছিল। কিন্তু কি আচৰিত—আগৰে পৰা গঙ্গাৰ পাৰত যোগাসনত বহি থকা বৈলঙ্কস্মামী অচল অটল ভাৱেই মুকলি ঠাইতে একেভাৱেই থকা দেখি মানুহ আচৰিত হয়।

আকৌ আন এদিন বৰকৈ ধুমুহা বৰষুণ অহাত গঙ্গানদীত মালবস্তু সহকাৰে যাত্ৰী নাও এখন বুৰিবলৈ ধৰে। আগন্তুক মৃত্যুত নৱৰ যাত্ৰী আৰু পাৰৰ নিবাসীয়ে চিঞৰ বাখৰ হৈ উঠে লগায়। বৈলঙ্কস্মামীয়ে তাকে যোগাসন এৰি লৰমাৰি গঙ্গাত পৰে আৰু ক্ষণেকতে সেই নাওখনি পাৰত লগায়

আৰু অন্য যাত্ৰীৰ লগতে তেওঁ নৱৰ পৰা পাৰলৈ নমা দেখি কেতিয়া ক'ত এই উলঙ্ক সন্ন্যাসীজন নৱত উঠিছিল কোনেও একো বুজিব নোৱাৰি আচৰিত হয়। পাচত তীৰ্থ যাত্ৰীৰ পৰা এৱেঁই বৈলঙ্কস্মামীজী বুলি জানিব পাৰে।

বৈলঙ্কস্মামীয়ে বাবানসীৰ বাজপথত সময়ে সময়ে উলঙ্ক ভাবে ঘূৰি ফুৰা দেখি ঠংৰাজী জন-দিয়েক বিষয়াই পুলিচ যোগে ধৰাই নি হাজোতত হল লগাই থয়। পুৱাতে তেওঁক হাজোত ঘৰত বাবান্দাত ফুৰি ফুৰা দেখি কেনেকৈ ওলাল স্তম্বিত হৈ উঠে কৈছিল—“মানুহৰ আত্মাক কোনেও কহে কোনো প্ৰকাৰে আটক কৰি বাখিব নোৱাৰে। তেনেকৈ বাখিব পাবিলে মানুহক মৃত্যুৰ পৰাও বন্ধা কৰিব পাৰে।” তেওঁ আৰু জনালে যে তেওঁ জিহ্মদ্বিয় আৰু যোগবিভূত্বিত্ব সিদ্ধ হব পাৰিছে কাৰণে পঞ্চ ভৌতিক দেহটি নিজ আচ্ছাদন কৰিব পাৰিছে।

বৈলঙ্কস্মামী বাবানসীত থকা সুদীৰ্ঘ ১৫০ বছৰৰ কালছোৱাত তেওঁক বহুত গঙ্গানদীৰ পানীৰ ওপৰত যোগাসন হৈ একেৰাহে ভালেদিনো থকা দেখা পাইছিল। এনেকি কেতিয়াবা কেতিয়াবা নদীৰ বিপৰীত সোতত যোগাসনেৰে গতি কৰা দেখিও তীৰ্থ যাত্ৰীয়ে আচৰিত হৈ তেওঁক চাইছিল।

বৈলঙ্কস্মামী ১৮০ বছৰ কাল জীয়াই থাকি দেহবন্ধাৰ পূৰ্বেই শিষ্যসকলক জনায়। সেই মতে শিষ্যবৰ্গই নিৰ্দ্ধিষ্ট সময়ত এটি লোৰে নিৰ্ম্মিত বাকচত তেওঁক ধ্যানৰত অৱস্থাতে ভৰাই গঙ্গাৰ প্ৰয়াগ সঙ্গমত সলিল সমাধি কৰে। মৈত্ৰ বিসৰ্জ্জন দিয়াৰ আগ মুহূৰ্ত্তত মানুহে স্বামীজীক শেষবাৰলৈ দৰ্শন কৰি লোৱাৰ মানসে যেতিয়া বাকচ দাঙি চায়, তেতিয়াও অতি আচৰিত হৈছিল যে বাকচৰ ভিতৰত স্বামীজীৰ দেহটিৰ পৰিবৰ্ত্তে কেতবোৰ নানাবিধ ফুলহে দেখিবলৈ পাইছিল।

শিৱনাথ বুজৰ বৰুৱাৰ জীৱন-সৌৰৱণ্য

—অধ্যাপক, শ্ৰীহৰিনাথ শাস্ত্ৰা দলৈ

পাশ্চাত্য শিক্ষাৰ আভাস নোপোৱাকৈ, আনকি, প্ৰাইমাৰী স্কুলতো কোনো দিনে ভৰি নিদিয়াকৈ অকল সংস্কৃত শিক্ষানুষ্ঠানৰ মাজেদি সংস্কৃত ভাষা সাহিত্য মন্থন কৰি যি ছুট এগৰাকী অসমীয়া পণ্ডিতে নিজৰ প্ৰতিভাৰ বিকাশ কৰি গৈছে, পণ্ডিত শিৱনাথ বুজৰ বৰুৱাও সেই সকলৰ আগ শাৰীৰে এজন। সুন্দৰ দেহ সন্ধি সংযুক্ত নাতি দীৰ্ঘ কলা বৰণৰ মানুহজন। মৰম দীঘল চুলিৰ থোপা, মুখত উজ্জলতা, কথাত মৰমতা আৰু খোজত গম্ভীৰতা। বয়সত চাৰি কুৰিৰ দেওনাখনলৈ আগ বাঢ়িছে, অথচ চকু মুখত চিৰ ত্ৰাৰ্ণ্যৰ চিন, কক্ষ প্ৰেৰণাত ১৫ বছৰীয়া ডেকাৰ আশা-আকাজ্ঞা। সাজ-পাৰৰ পৰিপাৰ্শ্বত কম নহয়,—গাত সুন্দৰ পান্জাবী চাট, শৰ ওপৰত চাদৰ খন, ভৰিত জোনা-মোজা আৰু কেতিয়াবা মূৰত সুন্দৰ পাগুৰীটো আৰু হাতত ধন্য লাখুটি ডাল। এই জনেই হৈছে পণ্ডিত শিৱনাথ বুজৰ বৰুৱা।

কামৰূপ জিলাৰ অন্তৰ্গত নলবাৰীৰ পৰা ডমাইল মান দক্ষিণ পূৱে দম্ৰা গাওঁ। এই গাঁৱৰ সম্ভ্ৰান্ত বুজৰ বৰুৱা বংশত খৃষ্টীয় ১৮৮১ শকৰ পূহৰ ১৫ তাৰিখে শিৱনাথ বুজৰ বৰুৱা ওপজে। তেওঁৰ মাক বাপেকৰ নাম যথাক্ৰমে লক্ষ্মীধৰ বুজৰ বৰুৱা আৰু হৰময়ী দেৱী। চাৰিজন পুত্ৰৰ ভিতৰত শিৱনাথ বুজৰ বৰুৱা মাক বাপেকৰ তৃতীয় সন্তান। আজি কালিৰ মিচিনা আধুনিক ধৰণৰ স্কুল সেই

সময়ৰ গাৱঁবিলাকত স্থাপিত হোৱা নাছিল। সেয়েহে উক্ত বুজৰ বৰুৱাক ঘৰে ক-ম শিকোৱা হয় আৰু অলপ ডাঙৰ হোৱাত ঘৰৰ ৰাইজকুচি গাঁৱৰ এজন অধ্যাপকৰ সংস্কৃত শৈলীলৈ তেওঁক পঠায়। দশাচলতে ইয়াতে তেওঁৰ চৰিত্ৰ জীৱন আৰম্ভ হয় আৰু সংস্কৃত ভাষাৰ জৰীয়ে প্ৰায়ন আৰম্ভ হয়। যি মলা বাঢ়িব, তাৰ ছপা ১০০ চিন। কুশাগ্ৰ বন্ধিৰ শিৱনাথৰো এই চিন চেমনা অৱস্থাতে স্পষ্ট হৈ উঠিল। অলপ দিনৰ ভিতৰে সংস্কৃত ব্যাকৰণৰ পাঠ, ১০০ আশাতীত বকনে আয়ত্ত কৰে। ১৩ বছৰ বয়সত ব্যাকৰণৰ প্ৰথম পৰীক্ষা আৰু ১৫ বছৰ বয়সত দ্বিতীয় পৰীক্ষা গুৱাহাটীৰ পৰা পাছ কৰে। উল্লেখযোগ্য এই যে,—ত্ৰয়োচা পৰীক্ষাতে তেওঁ বৃত্তি লাভ কৰে, তাতে আকৌ প্ৰথমতে প্ৰথম স্থান অধিকাৰ কৰে। ইয়াৰ পাছত তেওঁ নবদ্বীপলৈ যায় আৰু তাৰ প্ৰসিদ্ধ পণ্ডিত মহামহোপাধ্যায় মধুসূদন স্মৃতিৰত্নৰ টোলত স্মৃতি শাস্ত্ৰ বিশেষ ভাবে পঢ়িবলৈ ললে। যথা সময়ত বুজৰ বৰুৱাই ইয়াৰ পৰা পৰীক্ষা দি প্ৰথম বিভাগৰ প্ৰথম স্থান অধিকাৰ কৰি এটি কপৰ পদকৰ সৈতে লাভ কৰে 'স্মৃতি-ৰত্ন' উপাধি। পাছত কলিকতাৰ পৰা আন এটা পৰীক্ষা প্ৰথম বিভাগত পাছ কৰি বুজৰ বৰুৱা 'স্মৃতি-ভীম' উপাধিৰে বিভূষিত হয়। শেষত তেওঁ ঢাকাৰ পৰা স্মৃতিৰ আন এটা পৰীক্ষা দক্ষতাবে পাছ কৰি অকল যে 'স্মৃতি বাচস্পতি' উপাধিয়েই

১ ইয়াক যুগুত কৰোঁতে পণ্ডিত নাৰায়ণ দেৱ মিশ্ৰ, পণ্ডিত মনোৰঞ্জন শৰ্মা, পণ্ডিত শ্ৰীনাথ ভট্টাচাৰ্য আৰু বুজৰ বৰুৱাৰ তিনিজন পুত্ৰৰ লগত আলোচনা কৰা হৈছে।

লৈ আহিল এনে নহয়—এনে আনিলে সোণৰ পদকো।
এই বিলাকেই বুজব বৰুৱাৰ ছাত্ৰ জীৱনৰ কৃতিত্ব।
ইয়াৰ পাছত যথা সময়ে বৰমুৰিকোনা গাৱঁৰ পণ্ডিত
তুৰ্গানাথ শাস্ত্ৰী দৰে কথাত চৰ্জীপ্ৰিয়া দেৱীক তেওঁ
বিয়া কৰায় আৰু গাইস্থা ধৰ্ম্মত প্ৰবেশ কৰে।

বিভিন্ন শিক্ষানুষ্ঠানত অধ্যয়ন শেষ কৰি আহি
মাকৰ নাম অনুসৰি “ব্ৰহ্মময়ী চতুষ্পাঠী” নাম দি
নিজৰ দৰে ১৯০৭ খৃঃত সংস্কৃত টোল স্থাপন কৰে
আৰু আৰ্থিক লাভলৈ মুঠেই আশা নকৰি তাত
তেওঁ আত্মদান অধ্যাপনা কৰে। সময়ৰ হিছাবত
অসমৰ ভিতৰত এইখন তৃতীয় টোল। পণ্ডিত
মণোৰঞ্জন শাস্ত্ৰী, পণ্ডিত জীৱেশ্বৰ গোস্বামী আদিক
তেওঁ কৃতি ছাত্ৰ হিছাপে আঙুলিয়াব পাৰি।
শ্ৰী-বাচস্পতি উপাধি লাভ কৰাৰ পাছত এটা
অৰ্থে বুজব বৰুৱাৰ ছাত্ৰ জীৱনৰ ওৰ পৰিছিল যদিও
আন এটা অৰ্থে তেওঁ আমৰণ ছাত্ৰ হৈয়েই আছিল।
অসমত শ্ৰুতি শাস্ত্ৰৰ অদ্বিতীয় পণ্ডিত হিছাপে সোণ-
কপল আসনত বহিয়েই যে তেওঁ সন্তুষ্ট আছিল, এনে
নহয়—ব্যাকৰণ, কাব্য, দৰ্শন আৰু আন আন শাস্ত্ৰৰ
বেলিকাও তেওঁ চাবি কঠোৰ বহিব লগা নাছিল। ই
তেওঁৰ জীৱন জোৰা সাধনাৰ ফল।

বাগ্মিতা আৰু লিখা শক্তি,—এই দুয়োটা গুণ
কম মানুহৰেই থাকে। কিন্তু আধুনিক শিক্ষানু-
ষ্ঠানৰ গোদ্ধ নোপোৱা বুজব বৰুৱা এই দুয়োটা
গুণৰেই অধিকাৰী। ডেকা কালৰে পৰা বিভিন্ন
সময়ত অসমৰ বিভিন্ন ঠাইত আৰু বঙ্গদেশৰো দুই
এঠাইত পণ্ডিত সমাজত পাণ্ডিত্যপূৰ্ণ বক্তৃতা দি

তেওঁ যশস্ত্ৰা আৰ্জি গৈছে। বহুত ডাঙৰ ডাঙৰ
তৰ্ক-সভাতো বিপক্ষ পণ্ডিতক তৰ্কত পৰাস্ত কৰি
তেওঁ নিজৰ পাণ্ডিত্য আৰু সুন্দৰ বাক-ভঙ্গিমাৰ
নিদৰ্শন পেলাই গৈ গৈছে। আনকি অসম সংস্কৃত
ব’ৰ্ডৰ সমাবদ্ধন উৎসৱত অনুষ্ঠিত হোৱা তৰ্ক-
সভাত তেওঁ পাণ্ডিত্য আৰু বাগ্মিতাৰ পৰিচয় দি
ছবাৰো পুৰস্কাৰ লাভ কৰিছে। লিখক হিছাপেও
তেওঁ বহুত কেইখন কিতাপ লিখি গৈ গৈছে।
আচাৰ-বিজ্ঞান, বিধবা-বিবাহ, দায় কৌমুদী-টীকা,
লঘু বড়মালা ব্যাকৰণ, হিন্দু কৃষ্টিৰ চম্ভাভাস,
বৈষ্ণৱ ধৰ্ম্ম, অশৌচ, স্তৱমালা, অৱতাৰবাদ, বলিদান,
প্ৰায়শ্চিত্ত-বিধান আৰু হৰিনাম কীৰ্ত্তন-ব্যৱস্থা,—
এই কেইখনেই পণ্ডিত বুজব বৰুৱাই লিখি গৈ
যোৱা গ্ৰন্থ ১। এইবিলাকৰ ভিতৰত প্ৰথম
তুখনত বাহিৰে বাকী কেইখন আৰ্থিক অনাটনৰ
কাৰণে তেওঁ চুপা কৰিব নোৱাৰিলে।

ৰাতিপুৱাৰ পৰা গধূলিলৈকে হিন্দুৱে পালন
কৰিবলগীয়া যিবিলাক শাস্ত্ৰীয় আচাৰ-নীতি আছে,
“আচাৰ-বিজ্ঞান”ত সেইবিলাকৰ বৈজ্ঞানিক তথ্য
সুন্দৰ আৰু সবল ভাষাত দেখুৱাইছে। “বিধবা-
বিবাহ” নামৰ সৰু পুথিখনত হিন্দু শাস্ত্ৰ অনুসৰি
বিধবা-বিবাহৰ সমস্যা বাখ্যা কৰা হৈছে। “দায়-
কৌমুদী টীকা”ত তেওঁ “দায় কৌমুদী”ৰ সৰল টীকা
কৰিছে। বুজব বৰুৱাৰ ই এখন উদ্বোধনগ্ৰন্থ।
“লঘু-বড়মালা ব্যাকৰণ”খন বোধহয় বুজব বৰুৱাৰ
সদ্যশ্ৰেষ্ঠ গ্ৰন্থ। সংস্কৃত বড়মালা ব্যাকৰণৰ সূত্ৰ
আৰু উদাহৰণবিলাক লৈ সবল তসমীয়া ভাষাত

২ ইয়াৰ ভিতৰত বৈষ্ণৱ-ধৰ্ম্ম, অৱতাৰবাদ, অশৌচ আৰু হৰিনাম কীৰ্ত্তন ব্যৱস্থা—এই কেইখন গ্ৰন্থ আমাৰ
হাতত পৰা নাই। কিন্তু ১৯৫০ চনৰ ২৩ এপ্ৰিলত ভাৰত চৰকাৰৰ শিক্ষা মন্ত্ৰীৰ ওচৰত পণ্ডিত বুজব বৰুৱাই
দিয়া প্ৰতিবেদনত উক্ত গ্ৰন্থ কেইখনৰ নামো আছে। খুব সম্ভৱ, কিবা কাৰণত আন পণ্ডিতৰ হাতত পাব
তেওঁলোকৰ লগত এইবিলাক থাকিব পাৰে।

তেওঁ এই গ্ৰন্থ লিখিছে। ই বুজৰবৰুৱাৰ জীৱন জোৰা অধ্যয়ন আৰু অধ্যাপনাৰ ফল। এই গ্ৰন্থ তেওঁ ছয়টা ডাঙৰ পকা বহীত সমাপ্ত কৰিছে। বড়মালা-বাকৰণৰ তসমীয়াত ব্যাখ্যা তত্ত্ববাদ নাই। সেয়েহে পাতনিতে তেওঁ ইয়াৰ উদ্দেশ্য লিখি থৈ গৈছে—“উক্ত অসুবিধা দূৰ কৰিবৰ কাৰণে প্ৰথম প্ৰবেশাধিকাৰী ছাত্ৰসকলৰ কম সময়ত সচৰাচৰ ব্যৱহৃত সংস্কৃত ভাষাত প্ৰবেশ কৰিবলৈ অৰ্থে “প্ৰয়োগ বড়মালা” বাকৰণৰ সূত্ৰ আৰু উদাহৰণকে অবলম্বন কৰি এখনি “লঘু বড়মালা” নামে বাকৰণ সংগ্ৰহ কৰা হ’ল।” “হিন্দু ধৰ্ম্মৰ চমু আভাস”ত বিভিন্ন সংস্কৃত গ্ৰন্থৰ পৰা হিন্দু কৃষ্টিৰ আভাস দিছে আৰু “বৈষ্ণৱ ধৰ্ম্মত” দামোদৰী আৰু শঙ্কৰদেৱী—অসমীয়া বৈষ্ণৱ ধৰ্ম্মৰ এই দুটা শাখাৰ মাজত আলোচনা দেখুৱাইছে। ‘অশৌচ’ত অশৌচৰ ব্যৱস্থা, “হৱনশব্দবাদ”ত ভগবানৰ অবতাৰৰ কথা আৰু “বলিদান”ত দেৱ-দেৱীৰ আগত পশু-বলি ব্যৱস্থাৰ কথা আছে। “স্তুত-মালা”ত আছে বিভিন্ন দেৱতাৰ স্তুতি। প্ৰায়শ্চিত্ত কি আৰু সমাজত ইয়াৰ মূল্য কি?—“প্ৰায়শ্চিত্ত-বিধান”ত ইয়াৰ আলোচনা আছে। “হৰিনাম-কীৰ্ত্তন ব্যৱস্থা”ত হৰিনামৰ উদ্দেশ্য আৰু ইয়াৰ নৃত্য-কথাৰ আলোচনা আছে। “দায়-কোমুদী টীকা”ত বাহিৰে এই সকলোবিলাক কিম্বদন্তী তসমীয়াত লিখা।

বুজৰ বৰুৱাক এই গ্ৰন্থ কেইখনৰ মাজতেই আবদ্ধ ৰাখিলে লিখক হিচাপে তেওঁৰ প্ৰতি সমীচীন বিচাৰ কৰা নহব। অসমৰ বিভিন্ন ঠাইত, বিভিন্ন সময়ত, বিভিন্ন কচিৰ সভা-সমিতিত, সভাপতিৰ আসনৰ

পৰাই হওক বা সভা হিচাপেই হওক, তেওঁ যিবিলাক অভিভাষণ বা বচনা পাঠ কৰিছিল, সেই বিলাকৰ মূল্য-হুনো ইয়াত অৱশ্যে। এই অভিভাষণ আৰু বচনা বিলাকৰ কিছুমান সংস্কৃত, কিছুমান অসমীয়াত আৰু কিছুমান বঙালী ভাষাত লিখা। লিখা ৩। কেইবাখনো বঙালী ভাষাত লিখা গ্ৰন্থ পাঠ কৰি বুজৰ বৰুৱাই যশসা আৰ্জিছে। উদাহৰণ স্বৰূপে, উত্তৰ বঙ্গ সাহিত্য সম্মিলনৰ কামাখ্যা শাখাৰ সভা অধিবেশনৰ কথা উল্লেখ কৰিব পাৰি।

সমাজ-সংস্কাৰ বুজৰ বৰুৱাৰ জীৱনৰ এটা ডাঙৰ কৃতিত্ব। ১৯১০ চন মানলৈকে উত্তৰ কামৰূপত কন্যা পণ প্ৰথা বৰ বলৱৎ আছিল। একোজনী ছোৱালীৰ গাত মাক বাপেকে দহ শতক হাজাৰ পয়ান্ত টকা খাইছিল। ফলত দুখীয়া মানুহে বিয়া কৰাবলৈ টান পাঠিছিল, আনকি টকা মিলাব নোৱাৰি আজীৱন বৰলা হৈ থাকি মৰি যোৱা মানুহৰ দৃষ্টান্তৰ কথাও আমি শুনিছোঁ। এটা শিক্ষা দল হাতত লৈ ১৯১০-১১ চন মানৰ পৰা সমাজৰ এই কসংস্কাৰৰ বিৰুদ্ধে বুজৰ বৰুৱাই এটা নিৰাট অভিযান চলায়। এই সমাজ-বিৰোধী নেশা বুজৰ বৰুৱাই অনুগামী সকলৰ সৈতে উত্তৰ কামৰূপৰ বিভিন্ন ঠাইত সভা সমিতি পাতি সেই কু-প্ৰথা এৰিবলৈ মানুহক বুজায়। আনকি এই বিদ্ৰোহী নেতাই বক্তৃতা বিবাহ-মণ্ডপত সৈন্যে আচম্ভিতে মাজনিশা প্ৰবেশ কৰি ডাঙৰ হৈ চৈব সৃষ্টি কৰিছিল, আৰু ভায়াতী সকলৰ গীত, পুৰোহিতৰ মন্ত্ৰ আৰু ঢুলীয়া কালীয়াৰ বাজনা বন্ধ কৰি নিজৰ পাণ্ডিত্য-পূৰ্ণ, যুক্তি-পূৰ্ণ আৰু সংস্কাৰ ধৰ্ম্মী বক্তৃতা তাত জাহিৰ কৰিবলৈ বাধ্য হৈছিল। কেইবা বছৰো জোৰা এনেকুৱা

অক্লান্ত চেষ্টাৰ ফলত এই ডেকা বিদ্রোহী নেতা জয়ী হ'ল, কন্যা-পুৰুষ দুজৰ পৰা লোপ পালে। সমাজৰ প্ৰতি বৃদ্ধলোকৰ ডেকা কালৰ এইটো আটাইতকৈ ডাঙৰ অবদান। উত্তৰ-কামৰূপৰ হিন্দু সমাজে, বিশেষকৈ এই কাৰণত তেওঁক কোনো দিনে পাহৰিব নোৱাৰে। ইয়াৰ উপৰিও আজীৱন পৰি পিতৃগণ ঠাইৰ বিভিন্ন সভা-সমিতিত আৰু শিক্ষানুষ্ঠান বিলাকত যিবিলাক বক্তৃতা দিছিল বা প্ৰবচ পাঠ কৰিছিল, সেইবিলাকেও হিন্দু সমাজৰ গঢ় দিয়া যথেষ্ট সহায়তা কৰিছিল, ছাত্ৰৰ জীৱন-সংগঠনৰ বাট মোকলাই দিছিল।

জীৱনৰ বিয়লি বেলাত বৃদ্ধৰ বকুৱাই সমাজ সংস্কাৰলৈ আন এটা ডাঙৰ কামত হাত দিয়ে। দ্বন্দ্বদৰ্শী আৰু উদাৰ মনোবৃত্তিৰ বৃদ্ধবকুৱাই দেখিলে—উচ্চ বৰ্ণৰ হিন্দু (ব্ৰাহ্মণ, স্মাৰ্ত্তবিলাকৰ) জীৱন-নিৰ্ব্বাহৰ উপায় বৰ্ত্তমান যুগত দিনে দিনে কঠিন হৈ হাব পৰিছে। গতিকে তেওঁলোকৰ ভিতৰত জীৱিকাৰ তেনে উপায় নথকা বিলাকে অস্বস্তি হাল বাট ক'মি ক'মি কৰি স্মাৰ্ত্তদৰ্শী হোৱা উচিত। ইয়াৰ দ্বাৰা হিন্দু শাস্ত্ৰকো অবমাননা কৰা নহয়। ইয়াৰ উপৰি বৰ্ত্তদৰ্শী আৰু দ্বন্দ্বদৰ্শী বৃদ্ধবকুৱাই বুজিছিল—সমাজৰ প্ৰয়োজন অনুসৰি অতীতৰ পৰা শাস্ত্ৰৰ নিয়ম-কানুন বিজ্ঞলোকৰ হাত ফুৰণিত পৰিবৰ্ত্তিত আৰু পৰিবৰ্ত্তিত হৈ আহিছে। আজিৰ যুগত সেইটো কিয় নহব? সেয়েহে তেওঁ বৰ্ত্তত সংস্কৃত পণ্ডিতক লগত লৈ উত্তৰ কামৰূপত এই অভিযান চলায় তন্ত্ৰতঃ। উপায় নথকা উচ্চ বৰ্ণৰ হিন্দুৱে আভিজাত্যৰ ভেমত গঙাটোপ হৈ ফুলি নাথাকি ওপৰত কোৱা ধৰণে স্মাৰ্ত্তদৰ্শী হব লাগে। প্ৰায় জীৱনৰ অন্তিম সময়লৈকে তেওঁ এই

অভিযানত লিপ্ত আছিল।

অসমৰ প্ৰথম স্মৃতি-তীৰ্থ শিৱনাথ বৃদ্ধৰ বকুৱা অন্ততঃ অসমৰ ভিতৰত স্মৃতি শাস্ত্ৰৰ অদ্বিতীয় পণ্ডিত, ইয়াত প্ৰশ্না বুঠেই; কিন্তু তেওঁৰ গ্ৰন্থসমূহ, অধ্যাপনা, সভা সমিতিত দিয়া ভাষণ, অভিভাষণ আদিয়ে বিড়িয়ায় যে তেওঁৰ বেদ, উপনিষদ, ব্যাকৰণ, কাব্য, দৰ্শন, পুৰাণ আদি বিভিন্ন শাস্ত্ৰতো যথেষ্ট জ্ঞান আছিল। তেওঁৰ পাণ্ডিত্য সম্বন্ধে কটন কলেজৰ সংস্কৃত সাহিত্যৰ ভূত-পূৰ্ব্ব মুখ্য অধ্যাপক লক্ষ্মীনাৰায়ণ চেটাৰ্জীয়ে মত প্ৰকাশ কৰিছে—“He (Sibnath B. Baruah) is an eminent scholar in the special branch of Sanskrit literature, smriti being the first man of Assam valley to secure that title smrititirtha of Calcutta Sans. Association. I have had occasions to discuss with him intricate problems of smriti and had always found him quite competent to deal with the various aspects of the questions discussed…….I consider him to be an expert in his subject” s শিৱনাথ বৃদ্ধৰ বকুৱাই বিভিন্ন স্মৃতি শাস্ত্ৰৰ গবেষণালৈ কামত আহ্ব নিয়োগ কৰিছিল। আন কিছুমান সংস্কৃত পণ্ডিতৰ নিচিনা তেওঁ নিজে জানিয়েই সন্তুষ্ট হৈ থকা নাছিল, বিভিন্ন শাস্ত্ৰৰ নিগূঢ় তত্ত্ববিলাক জন-সাধাৰণক জনোৱাতোও তেওঁৰ জীৱনৰ ব্ৰত আছিল। ওপৰোক্ত বিশিষ্ট পণ্ডিত লক্ষ্মীনাৰায়ণ চেটাৰ্জীয়ে এই বিষয়েও মত দিছে—“of late he (Sibnath B. Baruah) has engaged himself in special study of the indigenous Smriti works of the valley and

in the promulgation of their ideas. Assam valley has distinctive religious works of its own which mostly still exist in manuscripts and he has engaged himself in searching them out, studying them himself and teaching them to others.”^৫ আন আন লিখনিৰ উপৰিও বুজৰ বৰুৱাই সংস্কৃতত যিবিলাক শ্লোক আৰু কবিতা লিখিছে, সেইবিলাকে তেওঁৰ অদ্ভুত পাণ্ডিত্য আৰু ছন্দ জ্ঞানৰ পৰিচয় দিয়ে। উদাহৰণ স্বৰূপে, “যশোধো ব্রহ্মপুত্রঃ প্রবহতি সততঃ সন্নতীর্থ স্বৰূপঃ”^৬ৰে আৰম্ভ হোৱা জাতীয় স্তবটোকে মাত্ৰ অঙুলিয়ালৈও এই স্তবটোক প্ৰসংসা কৰি বহুতো পাণ্ডিতে বুজৰ বৰুৱালৈ চিঠি দিছিল। বুজৰ বৰুৱাৰ পৰলোকৰ সময়ত অসমীয়া বাতৰি কাকতেওঁ যথার্থ ভাবেই মত প্ৰকাশ কৰিছে—“ছন্দজ্ঞান, শাস্ত্ৰজ্ঞান, স্মৃতি আৰু কৰ্ম্ম-শাস্ত্ৰ, ধৰ্ম্ম-নিষ্ঠা আৰু সবল জীৱন যাপনৰ বাবে তেওঁক বাইপে স্মৰণ কৰিব।”^৭ পাণ্ডিত্যৰ ফলত ‘শিৱনাথ’ নামৰ এটা বৃত্তি তেওঁ বঙ্গদেশৰ পৰা লাভ কৰিছিল আৰু তাক তেওঁ মৰণ কাললৈকে ভোগ কৰিছে।

১৯৪২ চনত নগাওঁত বহা আসাম সংস্কৃত পৰিষদৰ চতুৰ্থ বাৰ্ষিক অধিবেশন আৰু ১৯৪৯ চনত শিৱসাগৰত বহা আসাম সংস্কৃত সমিতিৰ পঞ্চদশ অধিবেশন শিৱনাথ বুজৰ বৰুৱাই এই দুখন বিখ্যাত অধিবেশনৰ সভাপতিৰ আসনত বহে। ইয়াৰ উপৰিও সুদীৰ্ঘ জীৱন কালত ক’ৰ কিমান সভা-সমিতিত যে সভাপতিত্ব কৰিছিল, বক্তৃতা দিছিল, তাৰ উল্লেখ এই

ক্ষুদ্ৰ প্ৰৱন্ধত ক’ব দূৰৰ কথা, লেখ ৰখাই টান। হিন্দু সমাজৰ শৃঙ্খল ৰক্ষা আৰু ভবিষ্যত উন্নতি বিশেষকৈ এইবিলাক কথাকে তেওঁ ভাষণ অভি-ভাষণৰ জৰীয়েতে বাৰংবাৰ কৰিছিল। ছাত্ৰ সমাজক তেওঁ বৰ ভাল পাইছিল। বোধহয় সেয়েহে নেকি, শিক্ষানুষ্ঠান আৰু ছাত্ৰাৱস্থানৰ আহ্বান পৰা পক্ষত তেওঁ অৱজ্ঞা কৰা নাছিল।

সংস্কৃত গ্ৰন্থৰাজি লুটিয়াই পুতিয়াই ধুনা ধুনি কৰি শিৱনাথ বুজৰ বৰুৱা সকল যে পণ্ডিত হৈয়েই ক্ষান্ত আছিল এনে নহয়, তেওঁ গায়ক আৰু সুৰ সাধকো আছিল। বুঢ়া কালতো সময় বিশেষে সঙ্গীতত মনোনিবেশ কৰা তেওঁক দেখা গৈছিল।

প্ৰাচীন সংস্কৃত পণ্ডিত হৈয়ো আন কিছুমান সংস্কৃত পণ্ডিতৰ নিচিনা বুজৰ বৰুৱা বক্ষণশীল দৃষ্টি-ভঙ্গীকে (Conservative out look) আকোৰ গজালি ভাবে খমোচ মাৰি ধৰি থকা বিষয় মানুহ নাছিল। তেওঁ বহু ক্ষেত্ৰত উদাৰো (liberal) আছিল। ডেকা কালৰ কথাকেই নকও, আনকি জীৱনৰ দিয়লি বেলাত তেওঁ উচ্চ বৰ্ণৰ হিন্দুৰ কাৰণে হ’ল কষণ সমর্থন কৰা কাষাই ইয়াৰ এটা শ্ৰেষ্ঠ প্ৰমাণ। ওপৰত উল্লেখ কৰা তহা পণ্ডিত লক্ষ্মী নাৰায়ণ চেটাৰ্জীয়েও এই বিষয়ে কৈ গৈছে—“Pandit Sibamath is a man of broad out look”^৮। মানুহক ভাল পোৱা আৰু মানুহক আকৃষ্ট কৰিব পৰা বুজৰ বৰুৱাৰ এটা ডাঙৰ গুণ। সন্দেহসীয়া বা পণ্ডিত শ্ৰেণীৰ মানুহৰ কথাকেই নকও, আনকি অশিক্ষিত নাটোৱা কোমল বয়সীয়া লৰা এটাক পালেও তেওঁ যিদৰে তাৰ লগত সহানুভূতিৰে অস্থায়ী খুলি কথা কবলৈ

৫ প্ৰশংসা পত্ৰ (২০/৩/৪০ ইং)

৬ অসম সংস্কৃত সমিতিৰ শিৱসাগৰত বহা পঞ্চদশ অধিবেশনৰ সভাপতিৰ অভিভাষণ (১৯৪৯ চং)

প্ৰশংসা পত্ৰ (২০/৩/৪০ ইং)

আবস্ত কৰিব, যিদৰে উপদেশ দিব, তাক দেখিলে
সাক্ষাৎকৈ বিশ্বাস মাৰি নহওঁ। মিনা জনাৰত
কথাটো শুঠে, একেবাৰে মিনা নজনো মানুহ এজনো
তেওঁৰ আগত পৰি। বুজব বকৱাৰ যুক্তিপূৰ্ণ মিষ্ট
কথাৰ দ্বাৰা তেওঁৰ অপোন হৈ পৰে।

বুজব বকৱাৰ দাতব্য গুণে উল্লেখযোগ্য।
অধিক ভাৱে নব নতুন নথকা সন্তোষ জীৱন কালত
বহুতো দুৰৱস্থা, চৰণক নিজৰ ঘৰতে পোষণ
দি তেওঁ শিক্ষা দান দিছিল। তেওঁৰ অন্ত-বস্ত
আৰু শিক্ষাৰ সময়ৰ বিপ্লৱ হ'ব বহুতো চাত্ৰক
উপযায়ক জীৱনৰ ভেটি গঢ়াত সহায় কৰিছে আৰু
নতুন পদ্ধতি হবলৈ বাট মুকলি কৰি দিছে।
ইতিহাস কৰা জোগাৰ থাকক নাথাকক, তেওঁ
নতুনৰ পৰা পৰ পৰা—আজি দহজন অতিথিয়ে
হোমৰ ঘৰত ভোজ খায়। —এয়ে বুজব বকৱাৰ
স্বৰূপ।

বুজব বকৱাৰ জীৱন চৰিত্ৰত মৰা ভূমিকাত তেওঁৰ
সমাজ সেৱাৰে জিলিঙনি এটা দেখা পোৱা যায়।

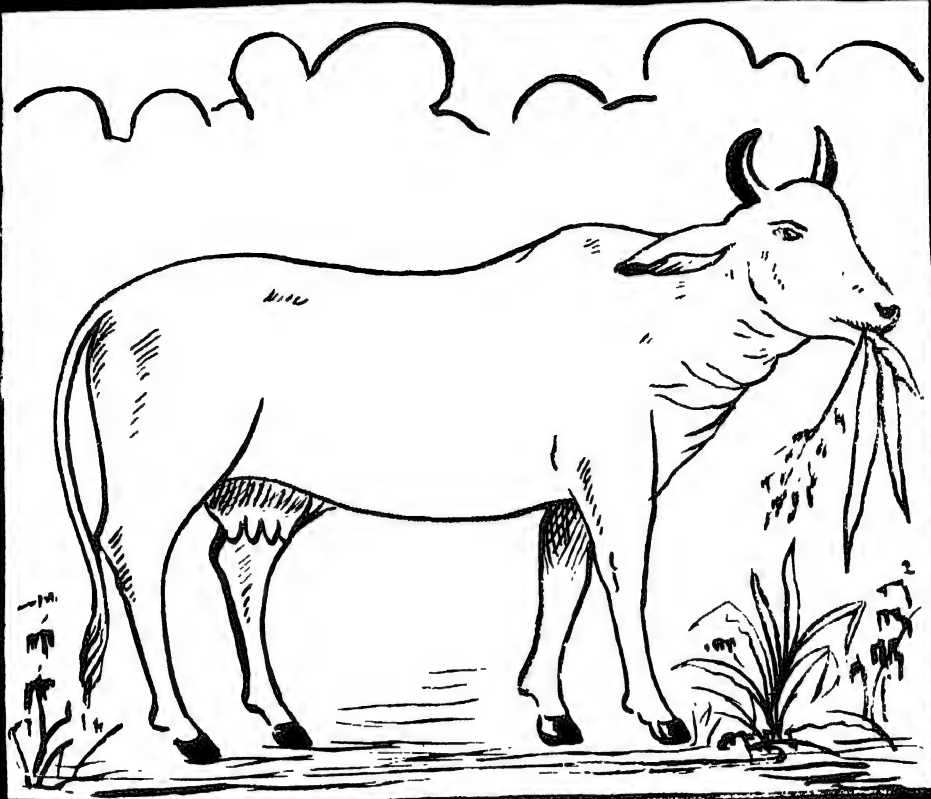
তেওঁ গোটেই অসমকে সেৱা কৰিছে পাণ্ডিত্যৰ দ্বাৰা,
তাৰ উপৰিও নিজৰ অঞ্চলক সেৱা কৰিছে গঠনমূলক
কামৰ দ্বাৰা। শিক্ষানুষ্ঠান, সামাজিক অনুষ্ঠান আৰু
ৰাস্তা-ঘাট আদিৰ নিৰ্মাণ কাৰ্যত বুজব বকৱাৰ
চেষ্টা অঞ্চলবাসীয়ে পাতিব নোৱাৰে।

ধন্যপ্ৰাণ ব্ৰাহ্মণ বুজব বকৱা, ঈশ্বৰত অতল
বিশ্বাস তেওঁৰ। ব্ৰহ্মদেৱ আৰু পৃথু-পাতালৰ
ব্যতিক্ৰম জীৱনৰ কোনো দিনেই হোৱা নাই। আধ্যা-
ত্মিক নিয়ম নাতিৰ মাজেদিয়েও তেওঁ গোটেই জীৱন
কটালে। কিন্তু আধুনিক আশ ভাঙক তেওঁ যুগা
নকৰে। আধুনিক ডেকা এজনৰ লগত হাৰভৰ
দি নবা ভাৰত তেওঁক সোপা পাচ কৰা দেখিলে
বুজব বকৱাৰ মনৰ প্ৰশস্ততাৰ আঁচৰ নহৈ নোৱাৰে।

ইমানবোৰ গুণৰ অধিকাৰী পণ্ডিত বুজব বকৱা
আজি আমাৰ মাজত নাই। তেঁ ১৯৫৬ চনৰ ২০
শাওণ, বুধবাৰ। শুক্ল পক্ষৰ দ্বিতীয়া তিথি সিদিনা।
হঠাতে কালো তেওঁক সম্মিলে। বগত আত্মা
স্বৰ্গত হওঁক—এয়ে আমাৰ পৰম ভৱনা।

— — —

শান্তি, সমতা আৰু অহিংসাৰ প্ৰতীক “গোমাতা”

- ১। গৰুৰ কুৰ্বানী কৰা ঈচলাম ধৰ্মৰ নিয়ম নহয়। (কতবে জন্মায়নী ভাগ ১ পৃঃ ৩৬০)
- ২। ত্ৰোমাৰ নিজৰ মনৰ পৰা ধাৰ্মিক পক্ষপাতিতা আঁতৰাই দিব লাগে। প্ৰত্যেক ধৰ্মৰ নিয়ম অনুসাৰে সকলোৱে লগত চাৰু বান্ধাৰ কৰিবা আৰু বিশেষকৈ গোহত্যাৰ পৰা আঁতৰত থাকিবা।
(ব.ববৰ নিজৰ পুত্ৰ জন্মায়নৰ নামৰ এখন পত্ৰৰ পৰা—জন্মদি তল-অওতল ৯৩০ হিজৰী)
- ৩। হিন্দুস্তানত হিন্দুৰ লগত থাকি গোহত্যা কৰাটো হিন্দুৰ হত্যা কৰাৰ সমান হয়। (মহাভাগ্যদা)
- ৪। হিন্দুস্তানত গোহত্যা বন্ধ নহলে দেশত বিদ্ৰোহৰ জুই জ্বলি উঠিব। (আচাৰ্য্য বিনোবা ভাৱে)

৫। যেতিয়ালৈকে ভাৰতবৰ্ষত গাই, তুলসী, আৰু গঙ্গানদীৰ অস্তিত্ব থাকিব তেতিয়ালৈকে হিন্দু ধৰ্ম্মক ... অসম্ভব। (এজন পাণ্ডী)

গোমাতীৰ সন্মিলনকে সমান দৃষ্টিৰে চায় আৰু একে বকমে ব্যৱহাৰ কৰে। সি যি ধৰ্ম্ম বা সম্প্ৰদায়ৰো নতুন নহওক কিয় “গোমাতী” কাকো হিংসা নকৰে। গোহত্যাকাৰীকো ই মিঠা গাখীৰ দিবে। গাইয়ে আমাক শান্তিৰ সন্দেশ দিয়ে। তাই অহিংসাৰ প্ৰতীক আৰু আমাক সমতাৰ শিক্ষা দিয়ে।

মানৱত্বৰ দাবী যে—অহিংসা শান্তি আৰু সমতাৰ ঘোষণা কৰি চিহ্নৰ। ব্যক্তিসকলে প্ৰথমে অহিংসা, শান্তি আৰু সমতাৰ প্ৰতীক গোহত্যা বন্ধ কৰাব। গোমাতী দেশৰ ধৰ্ম আৰু গোহত্যা এটা বন্ধ।

গোহত্যাৰ বিৰুদ্ধে বিৰাট ৰাজহুৱা সভা

তলপতে পানেশী চাহ বাগিছাত শ্ৰীকপিল দেৱ শাস্ত্ৰীৰ সভাপতিত্বত এখন ৰাজহুৱা সভা হয়। সভাত মন্ত্ৰী শ্ৰীমুখদেৱ ঠাকুৰে তেওঁৰ ভাষণত কয় যে, অসম চৰকাৰে গোহত্যা নিষেধৰ আইন জাৰি কৰিও এই আইন উপেক্ষা কৰি গোহত্যা চলাই আছে। বিশেষকৈ পানেশী বাগানত চৰকাৰী কামচাৰীসকলে এই আইন উপেক্ষা কৰে। অসম গোহত্যা নিৰোধ সমিতিৰ সংগঠন মন্ত্ৰী শ্ৰীভাস্কৰ শাস্ত্ৰী কয় যে, সকলোৱে একেলগ হৈ সংগঠনৰ বলেৰে আন্দোলন চলাব লাগিব—তেতিয়া চৰকাৰৰ চকু মুকলি হ'ব আৰু তেখেতে যুৱক সকললৈ অনুৰোধ জনায়।

গোহত্যা নিৰোধ সমিতিৰ নিৰ্বাচন

কেইদিনমান আগতে মাজবাটৰ স্থানীয় বাপুৰ্জীভৱনত এখন সভা হয়। সভাত শ্ৰীগণপত বায়ু পাটোৱাৰীয়ে যোগ্য বচৰৰ সমিতিৰ আয়-ব্যয়ৰ হিচাব প্ৰস্তুত কৰে। তাৰ পাছত অসম গোহত্যা নিৰোধ সমিতিৰ সংগঠন মন্ত্ৰীয়ে অসমত অৱৈধানিক হিচাবে হোৱা গোহত্যাৰ

বিৱৰণ দেখুৱায়। আৰু ইয়াৰ বাবে তীব্ৰ গতিৰে আন্দোলন চলাবলৈ ৰাইজলৈ আহ্বান জনায়। ইয়াৰ পাছত নতুন বচৰৰ কাৰণে নতুন কমিটি নিৰ্বাচিত হয়। সভাপতি—লালাধৰ বৰুৱা। মন্ত্ৰী গণপতলাল পট্টৰাী। তাৰ উপৰিও ১১ জন মেম্বাৰে সভা গঠিত কৰি সভাপতিৰ আদেশ অনুসাবে সভা হ'ব হয়।

অসম গোহত্যা নিৰোধ সমিতিতৈ আৰ্থিক

—সাহায্য—

অসম গোহত্যা নিৰোধ সমিতিত স গান্ধীয়ে এই আন্দোলনৰ খৰচৰ কাৰণে ৪৩১ চাৰিশ (একত্ৰিশ) টকা তলত দিয়া গাওঁবোৰৰ পৰা চান্দা হিচাবে সংগ্ৰহ কৰে। ১৬৩ টকা—চংলা, ১১৮ টকা—মাজবাট, ১০১ টকা—টিঙ, ৩১ টকা—কলাইগাঁও, ১৩ টকা—পানেশী, ৫ টকা—চবাইমাৰী—।

শিঙৰীত গোবৰ্দ্ধা সন্মিলন—

তাং ২৭ জুনত শ্ৰীবিষ্ণুপ্ৰসাদ উপধায়ৰ সভাপতিত্বত শিঙৰীত এখন বিৰাট সভা অনুষ্ঠিত হয়।

সভাত তোয়ানাথ উপাধ্যায়, দুৰ্গাপ্রসাদ, টঙ্কনাথ, লক্ষীপ্রসাদ আদিয়ে বক্তৃতা দিয়াৰ পাছত সংগঠন মন্ত্ৰী শ্ৰীভাস্কৰ শৰ্ম্মাই বক্তৃতা দিয়ে। সভাত নিম্ন লিখিত প্ৰস্তাব পাচ কৰি অবিলম্বে গো-হত্যা বন্ধৰ কাৰণে চৰকাৰলৈ দাবী জনায়।

প্ৰস্তাব ১ম—আজিৰ এই সভাই অসম চৰকাৰলৈ অনুৰোধ কৰে যে, সম্পূৰ্ণৰূপে গো-হত্যা আইনৰ দ্বাৰা বন্ধ কৰিব।

প্ৰস্তাব ২য়—শিঙৰী অঞ্চলত থকা প্ৰায় ১২হেজাৰ বিঘা মাটিৰ সংৰক্ষণ কৰি গো-জাতিৰ উন্নতিৰ কল্পে এই মাটি চৰকাৰে খেতিৰ কামত প্ৰয়োগ

কৰিবলৈ নিদিব বুলি আজিৰ এই সভাই অসম চৰকাৰলৈ অনুৰোধ জনায়।

প্ৰস্তাব ৩য়—শিঙৰীৰ পৰা গোবংশ বজাবলৈ যোৱাটো বন্ধ কৰাবলৈ কৰেল পঞ্চায়তলৈ আজিৰ সভাই অনুৰোধ জনায় আৰু গোবংশ বন্ধৰ কাৰণে শিঙৰীৰ পৰা ব্ৰহ্মপুত্ৰ পাৰ হৈ যোৱা বন্ধ কৰিবলৈ অনুৰোধ জনায়।

প্ৰস্তাব ৪র্থ—আজিৰ এই সভাই মহিকান্ত দাস এম, এল, এক অহা অসম বিধান সভাত সম্পূৰ্ণ ৰূপে গোহত্যা বন্ধৰ বিল উপস্থিত কৰাবলৈ অনুৰোধ জনায়।

— x —

মায়াজাল

শীলোকনাথ বৰা।

অনিতা সংসাৰ ভয়ে	অনিতা জীৱন, বন্ধু !	দেহৰ ভোগৰ কথা	পাহৰি পেলোৱা হেৰা
মোহৰ মাজত আছা জীৱন কটাই,		স্বৰণ কৰা তুমি আত্মা বৰ্ত্তমান,	
দেহৰ ভোগত থাকি	আপোন পাহৰি তুমি	খহি যাব দেহা সজা	আপোন মাথোন আত্মা
কামনা-বাসনা ল'ই আছাহে জীয়াই।		আত্মাক সৰ্ব্বদাই কৰা সোঁৱৰণ।	
সম্মুখত মৃত্যু সৌৱা	মনত নপৰে দেখো	আত্মাৰ পিতৃক তুমি	চিনিব পাৰিবা হেৰা
শাস্তত জীৱন বুলি গণিচা সময়,		জ্ঞানে তব যিদিনাই লজ্জিব আত্মাক,	
এৰিব লাগিব হেৰা	এই পৃথিৱীক তুমি	কামনাৰ দয় হব	বাসনা আঁতৰি যাব
মৃত্যুয়ে গ্ৰাসিব ক'তো নাপাবা আশ্ৰয়।		আকোঁৱালি লবা মাত্ৰ স্বৰ্গীয় তৃপ্তিক।	
অকলশৰীয়া হ'ই	মৃত্যুৰ পিচত তুমি	মায়াজাল ভেদকৰি	আপোন আত্মাৰ সতে
শূণ্যৰ মাজতে ভ্ৰমি ফুৰিবা নিসঙ্গে,		পৰম-পিতাক চিন্তি হলে আশুৱান,	
এই পৃথিৱীত হেৰা	যদিওবা বন্ধু-বান্ধে	কোনো এক জনমত	শাস্তত শাস্তিৰ ধাম
জ্ঞান-মিত্ৰ ল'ই তুমি আছা বহুৰঙ্গে।		পাবাগ'ত জীৱনৰ হ'লে অৱসান।	

বিজয়া দশমী মহোৎসব

[ৰাষ্ট্ৰীয় অধ্যাপক সংঘৰ সভাসংঘ চালক পৰম পূজনীয় গুৰুজী শ্ৰীমাধৱৰাৱ সদাশিব গোলৱলকৰ
এটি ভাষণ]

গ. হাজৰ বছৰৰ ইতিহাসত ধৰ্ম-অধৰ্ম, কৰ্ম-অকৰ্ম আৰু কৰ্ত্তব্য-অকৰ্ত্তব্যৰ দ্বন্দ্ব আমাৰ মনত হৈ থকাৰ উদাহৰণ বহুতো পোৱা যায়। কোন সময়ত কি কৰা উচিত তাৰ নিৰ্ণয় আনকি আমাৰ নেতা সকলোৱেও কৰিলে অসমৰ্থ। যেতিয়া মাহুদে সোমনাথ মন্দিৰ আক্ৰমণ কৰিবলৈ সৈন্য-সামন্ত লৈ আগবাঢ়ে, তেতিয়া বহুতো বজা-মহা-বজা তেওঁক বাধা দিবলৈ সমবেত হৈছিল। পিচত তেওঁক বাধা দিয়া হবনে নে নহয় এনে দেমোজাত পৰিল। কাৰণ ওপৰৰ পৰা তেওঁ নিঃশস্ত কৰিব বুলি চলাই কথাৰে ভুৱা দি আছিল। ধৰ্ম-অধৰ্ম আৰু কৰ্ত্তব্য-অকৰ্ত্তব্যৰ দেমোজাৰ এই পৰিস্থিতি এতিয়া অন্তৰ্ভবতকৈ বহুত পৰিমাণে টুটি আহিছিল। তত্পৰি আমাৰ লোকসকলৰ মনোবৃত্তিৰ স্থিতি হেৰাই গৈছিল আৰু তেওঁ-লোকৰ মনত ভ্ৰান্তিৰ উৎপত্তি হৈছিল।

“ৰামায়ণত” এটি বৰ সাকৰা কথা আছে। লঙ্কা যুদ্ধত লক্ষ্মণে ৰাৱণৰ পুত্ৰ মেঘনাদক বধ কৰি তেওঁৰ শিৰ শিৰিবলৈ লৈ আহি ৰাখিছিল। মেঘনাদৰ স্ত্ৰী সুলোচনাই পতিৰ সৈতে সতী যাব খুজিছিল। কিন্তু তেওঁৰ শিৰ নোপোৱা বাবে বৰ দুখীত হৈ আছিল। যেতিয়া তেওঁ বুজিলে যে তেওঁৰ গৰিয়াকৰ মূৰ ৰামচন্দ্ৰৰ শিৰিবত আছে তেতিয়া তাক পাবৰ আশাৰে তেওঁ নিজে ৰাম-চন্দ্ৰৰ ওচৰলৈ গ’ল। এজনী সুন্দৰী তিৰোতা দুৰৰ পৰা লৰি অহা দেখি ৰামচন্দ্ৰৰ সৈন্যসকলে

ভাবিলে যে যি সীতাক ৰাৱণে বনৰ পৰা হৰি নিছিল সেই সীতাই স্বয়ং ইয়ালৈ আহিব ধৰিছে। সৈন্য সকলে বৰ আনন্দ পালে। সকলোৱে ভাবিলে—সীতা দেৱী আহিল যেতিয়া তাক যুদ্ধ কৰাৰ প্ৰয়োজন নাই। কিন্তু প্ৰভু ৰামচন্দ্ৰ অলপো উত্তেজিত ন’হল। তেওঁ অলব-অচৰ আৰু শান্ত ভাবে সৈন্য সকলৰ এই ভুল ভাঙি দিলে। তেওঁ কলে—“সীতা এতিয়া ৰাৱণৰ বন্দী গৃহত। যেতিয়ালৈকে ৰাৱণ দহোটা মূৰ আৰু ১০ খন হাতৰে জীয়াই থাকিব—তেতিয়ালৈকে সীতা আহিবলৈ নোৱাৰিব। আমি ৰাৱণক বধ কৰি তাৰ নুকুত ভৰি দি লঙ্কালৈ গৈ সীতাক উদ্ধাৰ কৰিব লাগিব। ইয়াত বাহিৰে আন ভুল কামৰ দ্বাৰা নহয়।”

ৰামায়ণৰ এই সাৰকথা আমি বুদ্ধিৰে হৃদয়ঙ্গম কৰিব লাগিব। মট অধিক নকওঁ। দ্বিতীয় উদাহৰণ হৈছে ভাৰতীয় মহাযুদ্ধৰ। কৃষ্ণক্ষেত্ৰৰ ৰণক্ষেত্ৰত কৌৰৱ-পাণ্ডৱৰ সৈন্য সকলৰ মাজলৈ অৰ্জুনৰ ৰথ আহি পোৱাৰ লগে লগে তেওঁ হঠাতে বিপাণ্ডত পৰিল। আগত গুৰু, বন্ধু, পিতা-পুত্ৰ সকলো দণ্ডায়মান। অৰ্জুন বীৰ আছিল—কাপুৰুষ নাছিল। যুদ্ধক্ষেত্ৰৰ পৰা পলাবৰ ইচ্ছা নকৰি অস্ত্ৰ ত্যাগ কৰি তেওঁ মৰিবলৈ উদ্যত হ’ল। তেওঁ স্পষ্টকৈ কলে—

যদি মামপ্ৰতিকাৰং অশস্ত্ৰং শস্ত্ৰপাণয়ঃ,

ধাতৰ’ষ্ট্ৰা ৰণে হন্যাস্তম্মে ক্ষেমতৰং ভবেৎ।

আজিও দেশৰ পৰিস্থিতি একে ধৰণৰ। অৰ্জুনৰ

দৰে ভাৰতীয় হিন্দু সমাজে কৰ্ম-অকৰ্ম, কৰ্তব্য-কৰ্তব্যৰ মায়াজালত পৰিছে। দেশৰ সকলো ঠাইতে কিংকৰ্তব্য বিমূঢ়তাৰ ভাব বিয়পি পৰিছে। কি কৰোঁ, কি নকৰোঁ, কাক ভাই বুলি সম্বোধন কৰোঁ, কাক নকৰোঁ, নে পশ্চিমীয়া সভ্যতাৰ সাগৰতে জাপ দি চিৰ শাস্তি লাভ কৰোঁ, ইত্যাদি ভাবৰ মাজত পৰি এই লোকসকলে উৱাদিহ নোপোৱা হৈছে। অত্ৰ তুলি নোলোৱাৰ, অপ্ৰতিকাৰৰ ভাষাহে সকলোতে প্ৰয়োগ হব ধৰিছে। কিন্তু অপ্ৰতিকাৰৰ দ্বাৰা জানো কাৰ্য্য সিদ্ধি হব ?

অজ্ঞানতো বীৰ আছিল—কিন্তু মই কোনোদিন স্নীকাব কৰিব নোখোজোঁ যে অপ্ৰতিকাৰৰ বৰ্ত্তমান ভাষা বীৰতাম্বুচক। ইয়াত মাত্ৰ কাপুকষতা আৰু আত্মপ্ৰবঞ্চনাহে আছে। আজি জানো এনে সংঘৰ্ষময় জীৱনত অপ্ৰতিকাৰৰ ভাবেৰেই দেশৰ কল্যাণ কৰিব পৰা হব ? সংঘৰ্ষ নিশ্চিত। এপাত তাল নাবজে সঁচা—কিন্তু আন বাততো বাজিব। আপুনি প্ৰতিকাৰ নকৰিব পাবে কিন্তু যি লোক আক্ৰমণ কাৰ্মী সি তাৰ অসং কাৰ্য্য কৰিবলৈ নেৰে। কালীৰ মন্দিৰলৈ বলি দিবলৈ আগ-বঢ়োৱা ভেড়া-চাগলী আদি অপ্ৰতিকাৰৰ আকাৰ মূৰ্ত্তি। সিহঁতে হত্যাকাৰীৰ চুৰিব আগত মূৰ দোৱায়। কিন্তু বলিদাতাই কেতিয়াও ভাবি নাচায় যে এই নিষ্পাপ, নিদোষী জীৱক হত্যা কৰা অকৃত্ৰিম। ইয়াৰ পৰিবৰ্ত্তে বাঘ হত্যা কৰি দেবীৰ ভোগত লগাওঁ এনে কল্পনা তাৰ মনত নেখেলায়। অৱশেষত দুৰ্বল চাগলী-পোৱালীক দেবীলৈ আগ বঢ়ায়। মানুহেও এই বলিৰ মাংস পৰম আশ্ৰয়েৰে খায়। এয়েই হ'ল অপ্ৰতিকাৰী মনোবৃত্তিৰ পৰিণতি। মই ভাবোঁ—যে আমি

সদায় আগবাঢ়ি যাব লাগে আৰু আমৰো কষ্ট দিব নালাগে; আৰু লগতে আনৰ দ্বাৰা নিজৰো কষ্ট হব দিব নালাগে—নিজক পীড়া দিয়াও এটা অধৰ্ম্ম।

এই সকলো কথা বিবেচনা কৰি সংঘই হিন্দু সকলৰ সাংস্কৃতিক পুনৰ্জাননৰ কাৰ্য্য হাতত লৈছে। দুৰ্বলতা, কাপুকষতা, অকৰ্ম-অকৰ্ম আৰু অজ্ঞতাৰ পৰা সমাজক মুক্ত কৰি সংঘৰ্ষ আৰু বলোপা-সনাৰ পথেৰে লৈ যাবলৈ সংঘই উপযুক্ত ব্যৱস্থা কৰিব ধৰিছে। হিন্দু সমাজে যেনিয়ালৈকে তেওঁলোকৰ মাজৰ ভেদভাব পাহৰি আন্তৰিক একত্ব-বোধ বুজিবলৈ সক্ষম নহব তেতিয়ালৈকে তেওঁলোকে আত্ম-বিশ্বাসো লাভ কৰিব নোৱাৰিব আৰু প্ৰাচীন গৌৰবো ঘূৰাই আনিব নোৱাৰিব। প্ৰথমতে আমি নিজে বলবান হৈ উঠিব লাগিব আৰু পিচতহে আন শক্তিশালী বিলাকৰ লগত মিত্ৰতা কৰাৰ আশা কৰিব পৰা হব। আমি গোটেই সংসাৰৰ লগতেই আলিঙ্গন কৰিবলৈ কুণ্ঠী নহওঁ। আমাৰ হিন্দু সংস্কৃতি সমগ্ৰ বিশ্বৰ লগত মিত্ৰতা কৰাৰ আগতে শক্তিশালী কৰি গঢ়ি তুলিব লাগিব। আজি কালি আমি আমাৰ দুৰ্বলতাৰ বোজা আনৰ ওপৰত জাপি দিবলৈ ওলোৱা যেনেই দেখা গৈছে। আমি এইটো কিয় কৰিম ? দুৰ্বলৰ লগত মিত্ৰতা জানো কোনোবাই বিচাৰে ? আমাৰ বৰ্ত্তমান দীন-হীন অপমানিত পৰিস্থিতিৰ বাবে দুৰ্বলতাহে দায়ী। গতিকে আমাৰ দুৰ্বলতা দূৰ কৰি ধৰ্ম্ম-অধৰ্ম্ম, কৰ্তব্য-অকৰ্তব্য বুজি নিসংশয় হৈ যেন আগবাঢ়ি যাব পাৰোঁ—এয়েই সংঘৰ্ষ নীতি।

আমাক ভ্ৰমৰ মাজত পেলাবলৈ আনে আমাৰ

আগত ধৰ্ম-অধৰ্ম, নীতি-অনীতি আদিৰ উপদেশ ডাঙি ধৰে। যিয়ে নিজে অধৰ্মী আৰু অনীতিত চলে তেওঁলোকে আমাক উপদেশ দিবৰ কোনো অধিকাৰ নাই। কৰ্ণাজ্জুন যুদ্ধত যেতিয়া কৰ্ণৰ বথৰ চকা মাটিত পোট খায় কৰ্ণই তুলিলে নামি অস্ত্ৰ থৈ সেই বথৰ চকা হাতেৰে তুলিবলৈ পৰোতে ভগবান ঐকৃষ্ণৰ উপদেশত অৰ্জুনে কৰ্ণলৈ শব মাৰিবলৈ ধৰে তেতিয়া কৰ্ণই অৰ্জুনৰ ঘোৰ নিন্দা কৰি কৈছিল “চোৱা, মই অস্ত্ৰহীন হৈছোঁ। এই সময়ত মোৰ ওপৰত শব এৰা ধৰ্ম্যযুদ্ধ নহয়। এইটো দবাচলতে বৰ অধৰ্ম্য হৈছে।” এই কথাৰ উপযুক্ত উত্তৰ দি কৰ্ণৰ মুখ মাৰি থৈছিল—মহান যোগী স্বয়ং ঐকৃষ্ণই। তেওঁ কৈছিল—“হেৰা, আজিলৈ তুমি কিমান ধৰ্ম্য পালন কৰিছাহে যে আমাক ধৰ্ম্ম আৰু নীতি কথা শুনাৰ ধৰিছা? যেতিয়া বালক অভিমতাক নিৰস্ত্ৰ অৱস্থাত সম্পৰ্থীয়ে আঙুৰি হত্যা কৰিছিল—তেতিয়া তোমাৰ ধৰ্ম্ম, নীতি ক’ত আছিল? তুমি আমাক ধৰ্ম্মৰ শিক্ষা দিব নালাগে। নিজক বক্ষা কৰাই আমাৰ ধৰ্ম্ম। পাণ্ডবে কেবল এটাহে ধৰ্ম্ম জ্ঞানে—সেয়ে হ’ল ধৰ্ম্মৰাজ যুধিষ্ঠিৰ।”

এনেধৰণে আমি আমাৰ শুদ্ধ আৰু নিৰ্ম্মল বুদ্ধিৰ দ্বাৰা প্ৰত্যেক প্ৰশ্নৰে সিদ্ধান্ত নিজেই কৰা উচিত আৰু ধৰ্ম্ম-অধৰ্ম্ম নিজেই বিচাৰ কৰি লব লাগিব। ইয়াৰ কাৰণেদি আমি আত্মবিশ্বাসেৰে সৈতে ‘বলোপাসনা’ কৰোঁ তেতিয়া হলে আমাৰ সকলো সন্দেহ দূৰ হব। আত্ম-বিশ্বাস আৰু ‘বলোপাসনা’ৰ দ্বাৰাই আমাৰ সমাজৰ ৰাষ্ট্ৰীয় জীৱন পৰিপুষ্ট হব নহলে নহয়। ভাৰতীয় সভ্যতাই আমাক আত্ম-বক্ষাৰ কাৰণে আনৰ মুখলৈ চাবলৈ কেতিয়াও শিকোৱা নাই। “ক্লৈবঃ মান্ম গমঃ পাৰ্থ”ই হৈছে

গীতাৰ সাৰ মৰ্ম্ম। পৰৰ অৱলম্বনতা আৰু ভীকতাই আমাৰ সৰ্বনাশ কৰিব। আমাৰ শক্তি, আত্মবিশ্বাস আৰু শ্ৰদ্ধা ইমানেই প্ৰভাৱ বিস্তাৰ কৰিব যে যিমনেই কঠিন সমস্যাৰ সন্মুখীন নহওঁ কিয় সিমনেই আমাৰ উৎসাহ বাঢ়িব। গছ কাটিলে সি আকৌ বেছি শক্তিশালী ভাবে বঢ়াৰ নিচিনা আমাৰ শ্ৰদ্ধা আৰু বিশ্বাস দুগুণ বাঢ়িব।

আমাৰ সংঘপিতাই আমাৰ মাজত শ্ৰদ্ধা আৰু বিশ্বাসৰ যি সংস্কাৰ কৰিছে সি অপৰিৱৰ্ত্তনীয়। মোৰ দৃঢ় বিশ্বাস আছে যে ভগবান আমাৰ সহায় হিচাবে আছে। তেওঁৰ লগত একহোৱাৰ অনুভূতি মোৰ অন্তৰালত সদায় অনুভূত হৈ আছে। আমাৰ বিশ্বাস যে তেওঁৰ পৰা পৰমানন্দ লাভ কৰি হিন্দু সমাজৰ ‘বলোপাসনা’ৰ এই বিশ্বৰ কল্যাণকৰ কৰ্ম্ম আমি শেষ সীমালৈ কৰি যাব পাৰিম—যদিহে সমাজৰ এই লোক সকলৰ ভিন্নাৱত্তি মনোভাবৰ অন্ত পৰে। আজি কালি আমাৰ মানুহে দেশ-বিদেশৰ পৰা বহুতো বস্তু ভিক্ষা কৰিবলৈ বিচাৰি আছে। শস্য ধন, আচাৰ-বিচাৰ, আনন্দ আদিও বিদেশৰ পৰা ধৰা কৰা হৈছে। এই লজ্জাজনক কাজ প্ৰথমতে ত্যাগ কৰিব লাগিব। তেতিয়া আৰু এইটো নিঃসন্দেহ হৈ উঠিব যে ভবিষ্যতে হিন্দু সমাজ সম্পূৰ্ণভাবে আমাৰ লগ লাগিব। সংগঠনকেই সমাজৰ প্ৰাকৃতিক জীৱন স্বৰূপে লৈ আৰু এই সংগঠনৰেই এটা অংশ স্বৰূপে ধৰি ইয়াৰ কল্যাণকৰ উদ্দেশ্য পূৰণৰ বাবে নিজৰ সকলো শক্তি প্ৰয়োগ কৰা আৰু সকলোৱে ঐক্যবদ্ধভাবে আমাৰ লক্ষ্যস্থানত উপনীত হোৱাটো সমাজৰ প্ৰত্যেক মানুহৰেই কৰ্ত্তব্য।

ভগবান ৰামচন্দ্ৰই ৰাৱণক জয় কৰাৰ উদ্দেশ্যে

এই বিজয়াদশমী উৎসৱ পালন কৰিছিল। বাৱণ এজন মহাপৰাক্ৰমী আৰু বলী বাহুস আছিল। সংসাবত উৎপীড়নকাৰী নবগ্ৰহ, বব বব বজা-মহাবজা বীৰ পুৰুষ আদিয়েও বাৱণক ভয় কৰিছিল। সকলো ভৌতিক আৰু সংহাৰক শক্তি তেওঁত আছিল। গতিকে তেওঁক পৰাজয় কৰে কোনে? মানুহে যাক জঙ্গলী বুলি কয়, যাব লগত অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰ নাই, সেই বান্দব বিলাক লগত লৈ প্ৰভু বামচন্দ্ৰই বাৱণক জয় কৰিব পাৰিছিল। বাৱণৰ ভৌতিক শক্তি এই একাশক্তিৰ আগতে তিষ্ঠিব নোৱাৰিলে। বাৱণৰ হে বিনাশ ঘটিছিল—ভাৰতীয় সভ্যতা, সমাজ, ধৰ্ম্মৰ নহয়। শত্ৰু, উৎসাহ আৰু আশাৰে পূৰ্ণ এনে সংগতিত বল যদি আমি গঢ়ি তুলিব পাৰোঁ, তেনেহলে সকলো বিপদকে তাহি হাহি জয় কৰিব পাৰিম। এয়ে হৈছে বিজয়া দশমীৰ বাণী।

এই কথাৰ পূৰ্ণতাৰ বাবে সংঘ শাখাবোৰ হিমালয়ৰ পৰা সোঁতলৈ বিস্তৃতি লাভ কৰিছে। আমি ব্যক্তিগত উন্নয়নৰ বাসনা কামনা ত্যাগ কৰি নিজৰ প্ৰাণ বচিবলৈ চেষ্টা কৰা পথত অগ্ৰসৰ হোৱা

(৯ পিটিল পিছৰ পৰা)

মায়াবী মাতিয়াওন দিহাৰ কাপোৰে প্ৰকাশ হোৱা কথাত সন্দেহ নহয় যে—এই আন্তৰিক শক্তিও মায়াৰ বলেৰে উচ্চতম উৎকৰ্ষ লাভ কৰিব পাৰে। তাৰ পুৰুষ মূৰ্ত্তিয়ে বুজায় যে—প্ৰাকৃতিক আৰু পৰাৰ্থিক জীৱনকেই সৰ্ববিস্তৰ বুলি মানোতাই পুৰুষ ৰূপ লৈ সভ্যতাৰ সঙ্কটত পেলাব পাৰে। দেৱীয়ে এনে পুৰুষৰ সম্পূৰ্ণ প্ৰকাশ হব নিদিলে। এই অন্ধ নিষ্কান্ত পুৰুষক পদাঘাত কৰি শূলেৰে প্ৰহাৰ কৰিলে আৰু খঙেৰে তাৰ শিবশ্ৰেষ্ঠ কৰিলে। ইয়াৰ উদ্দেশ্য হৈছে—আন্তৰিক শক্তিৰ পূৰ্ণবিকাশ নোহওঁতেই তাক বিনষ্ট কৰা কল্যাণকৰ। আজি ইয়াৰ উদঙ

আৱশ্যক। পথৰ সকলো বাধা বিধি-অধিক্ৰম কৰি অলপো নিচিহ্ন ন হোৱাকৈ সংঘৰ্ষ পূৰ্ণ কাৰ্য্য প্ৰণালী ভালকৈ বুজি দিবলৈ যদি আমি আগ-বাঢ়োঁ তেনেহলে এই অন্ধশালী পৰিস্থিতি সৃষ্টি কৰিব পাৰিম। ইয়াৰ সললৰূপে আমাৰ ওচৰ হিন্দুৰাষ্ট্ৰৰ বিজয় পতাকা উৰি থকা দেখিবলৈ পাম। হিন্দুৰাষ্ট্ৰৰ বিজয় কৰিলে অন্ধাশ মুখৰিত হব। সংসাৰৰ ভিতৰত আটাইতকৈ প্ৰাচীন এই ভাৰতীয় সভ্যতা তাক হিন্দু জাতি হোৱাকৈ গৌৰৱান্বিত হৈ উঠিব।

হিমালয় ভাৰতবৰ্ষৰ প্ৰাচীন। এই হিমালয়ৰ নিচিনাকৈ আমি বিপদ, দুঃখ, এবাৰ মাজত অচল-অটল ভাবে স্থিৰ হৈ থকা উচিত। মোৰ বিশ্বাস যে যদি আমি এই দৃঢ় অশা ক আশাৰে আগবাঢ়োঁ তেনেহলে আমি আমাৰ পুৰুষ পুৰুষ সকলৰ দিবা পৰম্পৰা উচ্চকৈ বাৰিহ পাৰিম। এই স্বৰ্ণ-যুগলৈ তাক বেছি দিন নাই—চিৰন্তে আমি আমাৰ আদৰ্শৰ সফলতা নিজ চকুৰে দেখিবলৈ পাম।

ৰূপ আৰু ভয়াৰ পৰা হোৱা বিশ্বৰ সন্দেশ এই সত্যৰেই প্ৰমাণ।

ভূগাব মাজ-সজ্জাত অলঙ্কাৰৰ বৰ্ণনাও আছে। মহাশক্তিমতী দেৱী যে শক্তি আৰু সৌন্দৰ্য্যৰ একত্ৰ সমষ্টি ই তাৰেই প্ৰমাণ। মহাশক্তিৰ নদী ৰূপ তথা “চিন্তে ৰূপা সমবনিষ্টবতা”ৰ বহুমুখ শক্তি আৰু সৌন্দৰ্য্য তথা অস্ত্ৰৰ সংহাৰিণী নিষ্কৰণ আৰু বিশ্বমঙ্গলকাৰী কৰুণাৰ অদ্ভুত সমন্বয়। দেবো-পম সজ্জনৰ তেজৰ জাগৰণ, নাৰীৰ দিবা ৰূপত তেওঁৰ সন্মিলিত শক্তিৰ অস্থায় আৰু প্ৰাকৃতিক শক্তিৰ সহযোগৰ দ্বাৰা অস্ত্ৰৰ সংহাৰেই ভগ-বতী ভূগাদেৱীৰ অৰূপৰ বহুমুখ তাক বিশ্বৰ মঙ্গলৰ পথ।

আমাৰ গোজাতি

শ্রীজিতেন্দ্ৰনাথ বুজবৰুৱা ।

আজি গোজাতিৰ সম্পৰ্কে কেইটামান কথা লেখিবলৈ এলাই। সচা নকলে দোষ। মিছা কলেও পাপ। দেশ স্বাধীন হ'বৰ ১০ বছৰে পৰা হ'ল কিন্তু আমাৰ গৰুবোৰলৈ মন কৰক-
নে—বিশেষকৈ অসমৰ ঈশ্বৰৰ পৰা সিদ্ধলৈ। শতকৰা ৯৮ টা গৰুৰ কি গাঠ, কি বলদ বাক কেনে দেখে? চেহেলা, শুকান, দুৰ্বল আৰু বেমাৰী নহয় জানো? আকৃতিলৈও মন কৰক। সকলো হৈ যাব ধৰিছে। কি বলদ, কি গাঠ, এই অৱস্থা। আমাৰ গাঠ এজনীয়ে কিমান গাখীৰ দিয়ে? বৰ টানে আঁপাসেব। বলদৰ চেহেৰা কি চাব? অকাল বৃদ্ধ। দমৰা চেউৰী : ক্ষীণাই শুকাই কিবাটো। অকালতে মৰেও। দোষ কাৰ? আমাৰ। খুৱাও কি? ঘাহ। কত? পথাৰত। ঘাহনি জানো? নহয়। কি তেনেহলে? লঠা পথাৰ। তেনেহলে গৰুৰ ভাল চেহেৰা কেনেকৈ আশা কৰে? খাদ্য—যেনে ধান, মাটি-মাহ, খলিহৈ, চাউলৰ মলি, ভুটি—এইবোৰ নিয়ম মতে খুৱাও জানো? অৱশ্যে আজিৰ দিনত দুখীয়া মানুহৰ ই বৰ টান কথা। বাক, এইবাৰ আমি গোহালিটোলৈ মন কৰো। কি দেখা যায়? কোনা এটাত ভঙা খদা এটা। কাষতে কেইডালমান পুৰণি কাঠীৰে বাঢ়নী, তাৰ। চুকে-কোণে ওপৰে আলাস্কু। পঘা গোবৰ লগা। গৰু বন্ধা জাগা জেকা। ইকাষে সিকাষে মূত জমা হোৱা গাত। জাৰৰ দিনত তুহ জুইৰ ছাইৰ খুপ। ওচৰতে গোবৰৰ লদা। বহাগ

মাহত গৰুক ধুওৱাৰ বাহিৰে আৰু কোনোকালে ধুওৱা নহয়। এনে গৰু আৰু চিকণ হয় কেনেকৈ?

আমাৰ পালনৰ দোষত অসমীয়া গৰুৰ সৰ্ব-নাশ হ'ল। গৰুৰ চেহেৰা দেখিলে দুখ লাগে। চৰাবলৈ ঘাহনি নাই। বেমাৰ হলে ঔষধ নাই। এৰি দিবলৈ ঠাই নাই। কাৰো কাৰো বাৰীত বেৰা নাই। তাত যদি কেনেবাকৈ গৰু সোমায়? কি কৰে? গৰুৰ চকুত জলকীয়া ভাঙি লগায়। দাবে ঠেঙত ঘপিয়াই। এছাৰিৰে ছাল ফটাকৈ কোবায়। গৰুটো গৰুই। তেনেহলে দোষ কাৰ? গৰুৰ নে মানুহৰ? মানুহৰ। গৰুক এনেকৈ যত্ন দিয়া মানুহৰ দশা কি হয়? পাপে এনেই এবিধ? নেবে। পৰজন্মত হয় বৃদ্ধ, নহয়টো চাকোলা হৈ জন্মি ভুজিব লাগিব।

গৰুৰ বিলৈ বৰ্ণাৰ নোৱাৰি। চহকি আৰু চৰকাৰ এই বিষয়ত তত্পৰ নহলে দেশৰ আৰু কল্যাণ নাই। গো-জাতিৰ ওপৰতে মানৱ জাতিৰ উন্নতি নিৰ্ভৰ কৰে। পানী নহলে মাছ মৰে, গৰু নহলে মানুহ নবঙে। আজিৰ দিনত বিশেষকৈ অসমৰ লৰা-ছোৱালীবোৰে গাখীৰ খাবলৈ পায়নে। শতকৰা পচান্নবৈ জনে গাখীৰ খাবলৈ নাপায়। এনেকুৱা লৰা-ছোৱালী কেনে হ'ব পাৰে ভাবক-চোন। ভাবিব আৰু কি? দেখিয়েইতো আছে—শৰীৰ দুৰ্বল, মন দুৰ্বল, শক্তি দুৰ্বল; মুখ সেতা, ওঠ ক'লা, চকু সোমোৱা, বুকুৰ হাড় ওলোৱা আৰু হাত ভৰি চিচা। এনে লৰা-ছোৱালীয়ে নিজৰ, অইনৰ আৰু দেশৰ কি উপকাৰ সাধিব পাৰিব।

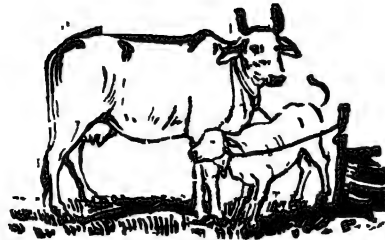
যাৰ ঘৰত গৰু আছে সেইঘৰৰ ল'ৰা-ছোৱালী
হয়গৈ অলপ গাখীৰ পায়। কিন্তু যিবিলাকে কিমি
খায় আৰু খুৱায় সি আৰু গাখীৰ নহয়। কি হেনে-
হলে? ফটুফটিয়া বগা পানী। ইহে একোৱেই নহয়।
বিলাতী মিহলাই বেচা 'বিশুদ্ধ' গাখীৰ। দৈ আৰু
ঘিউৰ বিষয়ে কে'ৱাৰ প্ৰয়ো-জন নাই। জানেই
দেখোন। এইবোৰকে যেতিয়া-লৈকে গোৱালে আমাক
খুৱায় তেতিয়ালৈকে দেশৰ মঙ্গল হ'ব নোৱাৰে।

আজি আমি গৰুৰ হত্ব নলওঁ। গৰুৰ গাখীৰ
নাথও। আও "তাঁ জৰ যুগৰ গৰু ম'হৰ গাখীৰ।"
এনে ভেজাল গাখীৰেই আমক পায়। পন্থে ভা-
নাতুহৰ পক্ষ—ভয় গ'ল। ফলত ভেজাল খাদ্য
নষ্ট হ'ল। ই দেশখনকে খালে। জৰুৰীতে
দেশ নিটিকে। পাপৰ ধনে বক্ষা পৰিব নোৱাৰে।

"গো-ধন পৰম ধন"—সত্য কথা। "গো-মা-মা"
উৎকৃষ্ট কথা। "গো-ব্ৰাহ্মণ হিন্দু চ" যুগ যুগ-
স্থৰ কথা। এইবোৰকে কেৱল মুখত গ'লেই
নহ'ব। কামত কৰি আমি দেখুৱাব লাগিব।

গো-জাতিৰ উন্নতিৰ হকে আমি দেহে-কেহে
নালাগিলে আমাৰ দেশৰ সমলি মঙ্গল নাই।
নাকত তেল দি শুই থকাৰ দিন গ'ল। গো-জাতিৰ
উন্নতিৰ অৰ্থে আমাৰ এতিয়া এইকেইটা বিশেষ
কণ্ঠ্য :-

- (১) পশু-পালনৰ পুৰ্ণ পুথিৰোৰ সংগ্ৰহ কৰি
তাক সহায় চকাৰে চপা কৰি গাৱঁ নগৰে
প্ৰচাৰ কৰা, (২) পশুৰ নানা বেমাৰৰ দেশীয়
নানা প্ৰমাণী ঔষধবোৰ লোপ পৰিবলৈ নিদিয়া,
(৩) অধুনিক পশু-চিকিৎসা শাস্ত্ৰৰ স্তৰে পশুৰ
চিকিৎসা, (৪) অ-প্ৰমাণী গো বাখি পৰ
পক্ষত হস্তগত নকৰি পশু জাতিৰ উন্নতিত মন
দিয়া (৫) চৰনীয়া চ'হু নিগাজীকৈ বখা (৬) দুই তিনি
মাইল অস্থৰে ততুলে অশোক বজাৰ আদৰ্শমতে পশু-
চিকিৎসালয় স্থাপন কৰা আৰু (৭) অল ইণ্ডিয়া
ৰেডিঅ' আৰু অসম সামাজিক শিক্ষা বিভাগৰ
মুখ পত্ৰ "জন শিক্ষাৰ" জৰীয়তে গাৱলীয়া বাইজক
পশু-পালনৰ যাবতীয় শিক্ষা দিয়া।*

* সাদিনীয়া বাতৰী "কংগ্ৰেছ" পৰা উদ্ধৃত।

গোহত্যা নিষেধ অভিযান-জন জাগৰণ পক্ষ

(১৫ নবেম্বৰৰ পৰা ৩০ নবেম্বৰলৈ)

গোপাষ্টমীৰ দৃঢ় প্ৰতিজ্ঞা—গোহত্যা নিষেধ বন্ধ হব।

দেবভূমি ভাৰতৰ জীৱনৰ আধাৰ আৰু শ্ৰদ্ধাৰ কেন্দ্ৰ গোমাতাৰ ৰক্ষা আৰু সৰ্বক্ষনৰ বিষয়ে এতিয়া প্ৰশ্ন তোলাৰ সময় নহয়। ইয়াক সাৰ্বকালীন আৰু সৰ্বমান্য সত্য বুলি সকলোৱে স্বীকাৰ কৰিছে। গাঠ আমাৰ সংস্কৃতিৰ প্ৰতীক, ধৰ্ম্মৰ মানবিন্দু আৰু আৰ্থিক জীৱনৰ আধাৰ স্বৰূপ। আমাৰ ধৰ্ম্ম আৰু সংস্কৃতিৰ দিগদৰ্শক আৰু মৰ্যাদা নিৰ্দ্ধাৰক শ্বশি-মূৰ্তি সকলে গোমাহাত্যাৰ কথা বুজাইছিল, দেশৰ কবি-সাহিত্যিক সকলে ইয়াৰ স্তুতি-পাঠ কৰিছিল আৰু বীৰ আৰু যোদ্ধা সকলে ইয়াৰ সন্মান ৰক্ষাৰ হকে জীৱন পৰ্য্যন্ত দান কৰিছিল। ইতিহাস ইয়াৰেই সাক্ষী।

সমাজৰ এই জীৱন প্ৰতীকৰ মূল্যায়ন তৰ্কৰে নহয়—সমাজ ব্যাপী শ্ৰদ্ধা-ভক্তিৰেহে কৰিব পাৰি। কিন্তু স্বাধীনতা পোৱাৰ পিছত এই সৰ্বমান্য সত্য মিছা বুলি অভিহিত কৰি জনসাধাৰণৰ আন্তৰিক ভাবৰ অবহেলা কৰা হৈছে। ৰাইজৰ শ্ৰদ্ধা ৰাজনীতিৰ তুলাচনীৰে জোখা হৈছে। ইয়াতকৈ আৰু আমাৰ দেশৰ বাবে কিবা ছুভাগাৰ কথা থাকিব পাৰেনে?

কিন্তু দেশৰ আত্মাৰ কেতিয়াও বিনাশ নহয়। স্বাৰ্থ আৰু অজ্ঞানৰ তিমিৰ ভেদি ই সদায় প্ৰকাশ পায়। অধিক সংখ্যক মুছলমানেই গোহত্যা বন্ধ কৰিবলৈ বাধ্য হৈছিল আৰু আৱশ্যক অনুসৰি গোভক্তসকলে আত্মত্যাগো কৰিব লগা হৈছিল। ইংৰাজৰ ৰাজত্ব কালতো গোৱক্ষা আন্দোলন কেতিয়াবা ধুমুহাৰ দৰে দ্ৰুত গতিৰে, কেতিয়াবা মন্থৰ গতিৰে, কেতিয়াবা বিধি সঙ্গত ভাবে আৰু কেতিয়াবা অন্ত-শস্ত্ৰেৰে সুসজ্জিত হৈ চলি আছিল। শ্বশি ময়ানন্দৰ নিচিনা সাংস্কৃতিক পুৰুষ আৰু গান্ধীজী, তিলক আৰু মালব্য-জীৰ নিচিনা ৰাজনীতিজ্ঞ সকলে এই প্ৰস্তাব উত্থাপন কৰিছিল। ১৮৫৭ চনৰ স্বাধীনতাৰ সঃ যুদ্ধতো আৰু পঞ্জাবৰ কুকা আন্দোলনৰ গুৰিতে আছিল—গোৱক্ষাৰ মনোভাব হৈ।

এনে অবস্থাত ভাৰতে কেনেকৈ নিজ ৰাজ্যত নিজৰ আত্মা হত্যা সহি থাকিব পাৰিব?

গতিকে স্বাধীনতা লাভৰ পিচত আকৌ গোৱক্ষাৰ বীজ অঙ্কুৰিত হ'ল। স্বাধীনতাৰ ঘোষণা আৰু ভাৰতীয় সংবিধানৰ মূলভূত সিদ্ধান্তবোৰত গোহত্যা নিষেধ উপেক্ষা কৰা দোষ ৰাইজে আকৌ নিজৰ মত প্ৰকাশ কৰিবলৈ ধৰিলে। সেই সময়ৰ ৰাষ্ট্ৰপতি শ্ৰীৰাজেন্দ্ৰ প্ৰসাদ আৰু প্ৰধান মন্ত্ৰী শ্ৰীজৱাহৰলাল নেহৰুলৈ লক্ষ লক্ষ তাৰ বাৰ্তা আৰু পত্ৰ পঠোৱা হ'ল। কেবা হাজাৰো তাৰ পোৱা হ'ল। চিঠিৰ পৰিমাণ ইমান বেছি আছিল যে তাক লেখা অসম্ভৱ হ'ল। ইয়াৰ ফলতে গোৱক্ষণ আৰু গোৱন্ধন কমিটি ১৯৪৭ চনত চৰকাৰে নিযুক্ত কৰিলে। কমিটিয়ে সম্পূৰ্ণৰূপে গোৱধ নিষেধ কৰাৰ সিদ্ধান্ত গ্ৰহণ কৰিলে। তাৰ নিৰ্দ্দেশ সংবিধানৰ ৮৮ ধাৰাত স্বীকাৰ কৰা হ'ল। কিন্তু ই দোষমুক্ত নহ'ল। পূজাপাদ শ্ৰীকৰপাত্ৰীজীয়ে গোহত্যা নিষেধৰ দাবী জনাই সত্যগ্ৰহ কাৰণে। হেজাৰ হেজাৰ মানুহে গোৱক্ষাৰ হকে কাৰা—বৰণ কৰিলে। ১৫শত চৰকাৰ বিচালত নহ'ল। গতিকে ইয়াতকৈ বিশাল জনমত প্ৰকাশৰ আৱশ্যক হ'ল। ফলত ২৭ অক্টোবৰৰ পৰা ২৩ নবেম্বৰ (১৯৫০) লৈ দেশৰ প্ৰবলতম সাংস্কৃতিক সংগঠন ৰাষ্ট্ৰীয় স্বয়ং সেৱক সংজ্ঞাই এই পবিত্ৰ কাৰ্য্যত আগবাঢ়িল। সংঘৰ হেজাৰ হেজাৰ কন্মী আৰু গোভক্ত সকলে দেশৰ গাৱে-ভূঞে ঘূৰি জন জাগৰণ আৰু গোহত্যা নিষেধৰ দাবী কৰা চহী সংগ্ৰহৰ কাম আৰম্ভ কৰিলে। মাত্ৰ চাৰি সপ্তাহৰ ভিতৰতে ৫৩৯১৮ জন কন্মীয়ে ৮৪০২৬ খন গাওঁ আৰু নগৰ ঘূৰি ১,৭৫,৭৩, ২২৭ টা চহী সংগ্ৰহ কৰে। বিশ্বৰ বুৰঞ্জীত ইমান বিশাল সংখ্যাৰ চহী গোটাঠ ৰাইজৰ মন ব্যক্ত কৰা ঘটনা হোৱা দেখা নাযায়। সংঘৰ সবসম্ব্যচালক শ্ৰীশুকজীয়ে ৰাইজৰ

মনোভাব ব্যক্ত কর। এই হস্তাক্ষৰ সংগ্রহ ৮ ডিচেম্বৰ (১৯৫২) ৰ দিনা ভাৰতীয় গণতন্ত্ৰৰ ৰাষ্ট্ৰপতি শ্ৰীৰাজেন্দ্ৰ প্ৰসাদৰ হাতত অৰ্পণ কৰিলে।

ৰাইজে দেখিলে যে গোষ্ঠীক্ৰিয় এই ৰাষ্ট্ৰব্যাপী ভাবৰ পথত প্ৰধান মন্ত্ৰী শ্ৰীজৱাহৰলাল নেহৰুহে একমাত্ৰ বাধা। গতিকে তেখেতকো ৰাষ্ট্ৰৰ সৰ্বব্যাপী এই অস্থূৰ্ভূতি অবগত কৰাবলৈ তেখেতৰ নিৰ্দ্ধাৰণী ক্ষেত্ৰৰ ৰাইজেই গোবৰ্দ্ধাৰ আখ্যাসৰ দাবী জনালে। ১৯৫১ চনৰ নিৰ্দ্ধাৰণত য'ত পণ্ডিত নেহৰুৱে ২,৩০,৫৭১ ভোট পাইছিল তাত সেই নিৰ্দ্ধাৰণী ক্ষেত্ৰৰেই ২,৪৮,৪২২ ভোটৰে তেখেতৰ ওচৰত সম্পূৰ্ণ গোহত্যা বন্ধৰ দাবী জনালে।

জন জাগৰণ আৰু মত প্ৰদৰ্শনৰ অন্ত্যন্ত উপায় বিলাকে অবলম্বন কৰা হ'ল। ১৯৫৪ চনৰ প্ৰয়াগত হোৱা কুম্ভমেলাৰ সময়ত ঠায়ে ঠায়ে ডাঙৰ ডাঙৰ গোবৰ্দ্ধা সন্মিলন পতা হ'ল। এইদৰে আন্দোলনে সকলো ফালৰ পৰা ৰূপায়িত হবলৈ ধৰিলে। ১৯৫৪ চনৰ ৪ ফেব্ৰুৱাৰীৰ দিনা বুৰ্গীৰ সাধু শ্ৰীপ্ৰভুদত্ত ব্ৰহ্মচাৰীৰ সভাপতিত্বত গোহত্যা নিৰোধ সমিতি গঠিত হ'ল। শ্ৰীপ্ৰভুদত্ত মহাশয়ৰ নিচিনাকৈ অন্ত্যন্ত সাধু-সকলেও ভগবদ্ভক্তিৰ লগে লগে মাতৃতুল্য গাইৰ বন্ধাৰ কাৰণে দেশভ্ৰমণ কৰিবলৈ ধৰিলে। সভা, শোভাযাত্ৰা, প্ৰদৰ্শন আদিৰে চৌদিশ ভৰপূৰ হ'ল। কিন্তু পাসনে তেওঁলোক নামানিলে।

শেষত সত্যগ্ৰহত শক্তৰে ব্যৱহাৰ কৰিবলৈ দিয়া হ'ল। লাথ লাথ গোভৰুহ গোমাতাৰ বন্ধাৰ হকে কাৰাকৰ্পী কৃষ্ণ মান্দ্ৰবত সোমাবলৈ লালায়িত হৈ উঠিল। ইয়াৰ যজ্ঞ-কুণ্ড হিচাবে গোপাল ভগবান শ্ৰীকৃষ্ণৰ জন্মস্থান মথুৰাই উৎকৃষ্ট ঠাই। গতিকে ১৯৫৪ চনৰ জ্যৈষ্ঠমীৰ দিনা শ্ৰীকৃষ্ণৰ পূজা কৰি পিচদিনা পুৱা গোবৰ্দ্ধাৰ কাৰণে সত্যগ্ৰহ যজ্ঞত ১ম আছাত দিয়া স্থিৰ কৰা হ'ল। মথুৰাৰ কচাই ঘৰৰ সন্মুখত সত্যগ্ৰহ কৰাৰ কথা আছিল। কিন্তু তাৰ ৮ দিন আগতে কচাই সকলে তেওঁলোকৰ কচাইঘৰ বন্ধ কৰিলে। এয়েই আছিল এই আন্দোলনৰ সফলতাৰ ১ম খোজ। গোপালৰ আবাস স্থানৰ পৰা গোহত্যাৰূপী কলঙ্ক মোচ গালে।

এতিয়া গোভৰুসকলৰ দৃষ্টি লক্ষ্যৰ ওপৰত পৰিল। চৰকাৰে মানিবলৈ বাধ্য হ'ল। সম্পূৰ্ণ গোহত্যা নিষেধ আইন গোটেই উত্তৰ প্ৰদেশত প্ৰচলন হল। তাৰ পিচত বিহাৰত হোৱা সত্যগ্ৰহ আন্দোলনৰো ফল পোৱা হ'ল। পঞ্জাব আৰু মধ্যপ্ৰদেশত সত্যগ্ৰহৰ আবশ্যকেই নহল। তাত প্ৰাদেশিক চৰকাৰে নিজেই গোহত্যা নিবাৰণী আইন চলালে। উৰিষ্যা, বোম্বে, অন্ধ্ৰ আৰু অসম প্ৰদেশতো গোহত্যা নিৰোধ আন্দোলনৰ সূত্ৰপাত কৰা হ'ল।

পিচত ন্যায়ালয়েও আগবাঢ়িলে—

বিহাৰ, মধ্যপ্ৰদেশ, উত্তৰপ্ৰদেশৰ কচাইসকলে চুগ্ৰীম ক'ৰ্টত গোহত্যা নিবাৰণী আইনৰ বৈধতা সম্পৰ্কে প্ৰশ্ন তুলিলে। ২০ এপ্ৰিল (১৯৫৮) ৰ দিনা সৰ্বোচ্চ ন্যায়ালয়ৰ ফুল বেঞ্চ (full bench) বৃদ্ধ, পঙ্গু বা অপঙ্গ যিকোনো প্ৰকাৰৰ গাই গৰু আৰু মহ'ৰ পোৱালী, আৰু কাজ কৰিব পৰা বলদ ষাড় আদি হত্যা নিষেধ আইন বৈধ হিচাবে স্বীকাৰ কৰিলে। গোহত্যাতে মূল্যমান সকলৰ ধৰ্ম্মগত অধিকাৰ নাই—এই কথাও মানি লোৱা হ'ল।

কিন্তু বৰ্ত্তমান পৰিস্থিতি সন্তোষজনক বা সম্মা-ধান কৰিবলগীয়া নহয়। দুখ এই খিনিতেই যে— সংবিধানৰ ৪৮ ধাৰা আৰু সৰ্বোচ্চ ন্যায়ালয়ৰ সিদ্ধান্ত অনুসৰি গোটেই দেশজুৰি গোহত্যা নিষেধ আইন কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰে নিজেও প্ৰচলন নকৰিলে আৰু ৰাজ্য চৰকাৰকে কোনো অস্থমাত নিদিলে। যেনেকৈয়ে হওক—এই বিষয়ত বান্ধা-বিঘিনি জন্মোৱাই চৰকাৰ লক্ষ্য যেন দেখা যায়। গোহত্যা চলিয়েই আছে আৰু প্ৰতি বছৰে কোটি কোটি টকা মূল্যৰ গৰুৰ ছাল, গোমাংস, গাইৰ লিভাৰ আদি বিদেশলৈ গৈয়ে আছে। লাথ লাথ গাই, গৰু, পোৱালী আদি কাটিবলৈ পাকিস্থানলৈ লৈ যোৱা হৈছে। গাইৰ খোৱা বস্ত্ৰও বগুনি কৰি আৰু অপচয় কৰি, গোচৰ ভূমি ভাঙিবলৈ আদেশ দি গোবংশক লছোনে মাৰিবলৈ বাধ্য কৰোৱা হৈছে। কিন্তু ৰাইজে গোবৰ্দ্ধা কৰিবলৈ প্ৰতিজ্ঞাবদ্ধ হৈছে। গতিকে চৰকাৰ ৰাইজৰ ওচৰত নম্ৰ হবই লাগিব।

বাইজে দাবী কৰে যে—

(১) ভাৰতীয় সংবিধানৰ মৌলিক অধিকাৰ সংশোধন কৰি সম্পূৰ্ণ গোবংশৰ হত্যা দণ্ডনীয় অপৰাধ বুলি স্বীকাৰ কৰিব লাগে।

(২) সৰ্বোচ্চ ন্যায়ালয় (supreme court) ৰ আদেশ অনুযায়ী গোটেই দেশজুৰি গোবংশৰ হত্যা আইনেৰে বন্ধ কৰিব লাগে। অৰ্থাৎ যিবোৰ ৰাজ্যত এনে আইন এতিয়ালৈকে হোৱা নাই তাতো প্ৰচলন কৰিব লাগে।

(৩) গোচৰ ভূমি ভঙা আৰু গোবংশৰ খাদ্য দ্ৰব্যৰ বপ্তানী আৰু অন্যান্য বন্ধ কৰি গোবক্ষা আৰু গোবৰ্দ্ধন কৰিব লাগে।

এই উদ্দেশ্য পূৰণ কৰিবলৈ আন্দোলন আৰু অধিকতৰ ভাবে প্ৰচলন কৰিব লাগিব। গোভক্ত ৰাইজক এই পাৰাশ্ৰুতিৰ বাবে পূৰ্ণভাবে জাগ্ৰত কৰি সংগঠিত কৰিব লাগিব। এই কাৰ্য্য যাতে সূচাৰুৰূপে পৰিচালনা হয় তাৰ কাৰণে ঠায়ে ঠায়ে গোহত্যা নিৰোধ সমিতি গঠিত কৰিব লাগিব। আপুনিও গোপাঠমীৰ এই পবিত্ৰ দিনটোত দৃঢ় প্ৰতিজ্ঞ হ'ব লাগে।

ভবিষ্যৎ কাৰ্য্যসূচী

(১) ১৬ নবেম্বৰৰ পৰা ৩০ নবেম্বৰলৈ গোপাঠমী সপ্তাহ পালন কৰিব লাগে।

(২) এই ১৫ দিনত ঠায়ে ঠায়ে সভা, শোভাযাত্ৰা

সংকীৰ্ত্তন আদিৰ আয়োজন কৰিব লাগে। গোহত্যা নিষেধৰ প্ৰচাৰ ক্ৰমে অধিকতৰ হ'ব লাগে—ভেতিয়ালৈকে গোটেই দেশজুৰি আইনত: গোহত্যা সম্পূৰ্ণ ভাবে বন্ধ নহয়—ভেতিয়ালৈকে আন্দোলন চলাবলৈ দৃঢ় সঙ্কল্প কৰিব লাগে।

(৩) সভাত ওপৰত দিয়া ৩টা দাবী প্ৰস্তাব স্বৰূপে গ্ৰহণ কৰি ভাৰতীয় গণতন্ত্ৰৰ ৰাষ্ট্ৰপতি আৰু প্ৰধানমন্ত্ৰীৰ ওচৰলৈ পঠাব লাগে আৰু তাৰ সূচনা তলত দিয়া ঠিকনাত পঠাব লাগে।

(৪) ভবিষ্যত কাৰ্য্য চলাই ৰাখিবলৈ ঠায়ে ঠায়ে গোহত্যা নিৰোধ সমিতি স্থাপন কৰিব লাগে। আৰু সমিতিৰ পদাধিকাৰীসকলৰ বিস্তৃত জাননী তলত ঠিকনাত পঠাব লাগে। ভবিষ্যতে পত্ৰাদি ব্যৱহাৰ কৰিবলৈ তলত দিয়া ঠিকনাত হিন্দী, অসমীয়া, বঙালী বা ইংৰাজী ভাষাৰে কৰিব।

(৫) ১৩১৪ ডিচেম্বৰৰ দিনা ভাৰতৰ ৰাজধানী দিল্লীত হ'ব লগা গোবক্ষা সম্মিলনী, গোপ্ৰদৰ্শনী আদি সফল কৰিবলৈ সহায়-সহযোগ আগবঢ়াব লাগে।

নিবেদক :—

মন্ত্ৰী, গোহত্যা নিৰোধ সমিতি
ফাঁচীৰজাৰ, গুৱাহাটী।

সম্পাদকীয়

কামধেনুৰ সজ্জদয় পাঠক-পাঠিকা সকললৈ আমাৰ গোহাৰি

পাঠক সকলে বোধহয় জানিব পাৰিছে যে যোৱা দুমাহত কামধেনু প্ৰকাশ কৰিব পৰা নহল। বহুতো যত্ন কৰাৰ পিছতো আমি পাঠক আৰু অন্যান্য বন্ধু-বান্ধৱ সকলৰ পৰা আশানুৰূপ সহায়-সহযোগ পোৱা নাই। “কামধেনু” প্ৰকাশ কৰাৰ আগতে আমি বহুত আশা লৈ আৰু আশ্বাস-বাৰ্ণী পাই আগ বাঢ়িছিলোঁ।

যোৱা এবছৰে আমি আশানুৰূপ সহযোগ নোপোৱাতো অসমৰ একমাত্ৰ মাহেকীয়া ধৰ্ম-মূলক আলোচনী “কামধেনু” যথেষ্ট আৰ্থিক কষ্ট স্বীকাৰ কৰিও কোনো ৰকমে প্ৰকাশ কৰি আছিলোঁ। কিন্তু এতিয়া আমি মনত যথেষ্ট দুখ পাইছে “কামধেনু”ৰ প্ৰকাশ বন্ধ কৰিবলৈ ওলাইছোঁ।

সমাজসেৱা বা ধৰ্মালোচনাৰ দৃষ্টিৰে প্ৰকাশ কৰা যিকোনো আলোচনী (যাৰ উদ্দেশ্য কোনো ব্যবসায় কৰা বা কোনো বাজমৈতিক দলগত ভাব প্ৰকাশ কৰা নহয়) সমাজৰ পূৰ্ণ সহযোগৰ অবিহনে চলাই থাকিব নোৱাৰি। অৱশ্যে এনে মাত্ৰ কেইজনমান সদাশয় ভদ্ৰলোক আছে—যিসকলে “কামধেনু”ক নিজৰ বুলি ভাবি প্ৰবন্ধাদি পঠাই আনাক সহায় কৰিছে। তান কেজনমান সদাশয় লোকৰ পৰাও আমি অন্য প্ৰকাৰে সহায়-সহযোগ পাইছোঁ। তেখেত সকললৈ আমাৰ আন্তৰিক ধন্যবাদ জনাইছোঁ।

“কামধেনু”ৰ প্ৰকাশ বন্ধ হোৱাৰ বাতৰি শুনি তেখেত সকলেও নিশ্চয় যথেষ্ট মানসিক কষ্ট পাব। কিন্তু নিৰুপায়ত পৰিছে অনুকূল পৰিবেশৰ সৃষ্টি নোহোৱালৈ আমি কামধেনুৰ প্ৰকাশ স্থগিত ৰাখিব লগা হৈছে।

যোৱা শাওণ, ভাদ আৰু অহিন মাহৰ “কামধেনু” এই সংখ্যাতে একেলগে প্ৰকাশ কৰা হ’ল। অথাৎ “কামধেনু”ৰ ১১।১২ শ সংখ্যা প্ৰকাশ হোৱা বুলি ধৰা হ’ল।

যদি কোনো গ্ৰাহক-গ্ৰাহিকাই কামধেনুৰ আটাইকেইটা সংখ্যা পোৱা নাই তেনেহলে পত্ৰ লিখিলে নোপোৱা সংখ্যা আলোচনী কেইখন পঠাই দিয়া হব; যদি কোনো সদাশয় গ্ৰাহকে মাজৰ কোনো সংখ্যাৰ পৰা গ্ৰাহক শ্ৰেণীত ভুক্ত হৈছে আৰু তাৰ আগৰ কেই সংখ্যা পোৱা নাই বা নিব নোথোজে তেখেত সকলে তেখেত সকলৰ পাবলগীয়া টকাৰ হিচাব কৰি খুজি পঠালে হিচাব চাই সেই টকা পঠাই দিয়া হব।

এনে কোনো লোকে সমাজত আছে যি সকলে গ্ৰাহক সংগ্ৰহ কৰিবলৈ ৰচিদ বহী নি গ্ৰাহক ভুক্ত কৰাৰ পিচত গ্ৰাহকৰ বৰঙণি নিজৰ লগতেই ৰখাটো উচিত বিবেচনা কৰিছে আৰু আজিলৈ তাক আমি পোৱা নাই। তেখেত সকলক ভগৱানে সুবুদ্ধি দিয়ক—এয়েই আমাৰ কামনা।

সম্পাদক মহোদয়ক আমি ধন্যবাদ জ্ঞাপন কৰিছোঁ।
তেখেতে তেখেতৰ অমূল্য সময় নষ্ট কৰি “কামধেনু”ৰ
সম্পাদনাৰ কাম এতিয়ালৈকে চলাই আছিল।

যোৱা দুমাহে তেখেত অসুস্থ হৈ পৰি থকাৰ
বাবে আৰু অগ্ৰাণু কাৰণত কামধেনু প্ৰকাশ
কৰিব পৰা নগল। এই হেতুকে গ্ৰাহক-গ্ৰাহিকা

সকলৰ যি অসুবিধা হৈছে তাৰ বাবে আমি ক্ষমা
প্ৰাৰ্থনা কৰিছোঁ।

শেষত আমাৰ “কামধেনু”ৰ পাঠক-পাঠিকা
সকললৈ ধন্যবাদ জ্ঞাপন কৰি আমাৰ তৰফৰ
পৰা হোৱা অসুবিধা সমূহৰ বাবে ক্ষমা প্ৰাৰ্থনা
কৰিলোঁ। ইতি

কামধেনুৰ সঞ্চালন বিভাগৰ হৈ
শ্ৰীকেশৱ দেৱ বাৱৰী।

গোহত্যা নিৰোধ জন-জাগৰণ পক্ষ

(১৬ নৱেম্বৰৰ পৰা ৩০ নৱেম্বৰলৈ)

অসম গোহত্যা নিৰোধ সমিতিৰ কাৰ্য্য নিৰ্বাহক সমিতিত হোৱা সিদ্ধান্ত অনুসৰি

যোৱা ১৯১০।৫৮ তাৰিখে ৩ বজাত গুৱাহাটী
গোশালা পিঞ্জৰাপোলৰ প্ৰাক্তনত সমিতিৰ সভাপতি
মাননীয় শ্ৰীডিম্বেশ্বৰ নেওগ এম, এ দেৱৰ সভা-
পতিত্বত অসম গোহত্যা নিৰোধ সমিতিৰ কাৰ্য্য
নিৰ্বাহক সমিতিত হোৱা সভাত কেন্দ্ৰীয় সমিতিৰ
নিৰ্ণায়কসাবে অসম ৰাজ্যত গোহত্যা নিৰোধ জন-
জাগৰণ পক্ষৰ কাৰ্য্য-সূচী তলত দিয়া অনুসৰি
নিৰ্দ্ধাৰিত কৰা হৈছে।

(ক) ১৬ নৱেম্বৰৰ পৰা ৩০ নৱেম্বৰলৈ গোহত্যা
নিৰোধ জনজাগৰণ পক্ষৰ সময়ত অসমৰ ১০০০ খন
ঠাইত জনসাধাৰণৰ সভা-সমিতিৰ আৰু শোভাযাত্ৰা
আয়োজন কৰা।

(খ) ঠায়ে ঠায়ে গোহত্যা নিৰোধ সমিতি স্থাপন
কৰা।

(গ) জন জাগৰণৰ বাবে গোটেই ৰাজ্যতে
গো-সাহিত্য বিতৰণ কৰা। সভাত সৰ্বসন্মতি দ্বাৰে
তলত দিয়া প্ৰস্তাব গ্ৰহণ কৰা।

প্ৰস্তাব--অসম গোহত্যা নিৰোধ সমিতিৰ এই
সভাত ৰাজ্যৰ সকলোবোৰ গোশালা, ৰাজনৈতিক
শাস্ত্ৰিক, আৰু সাংস্কৃতিক অনুষ্ঠান সমূহে, পত্ৰ-
সঞ্চালক, পত্ৰ-সম্পাদক, পত্ৰ-প্ৰতিনিধি আৰু সংবাদ-
দাতা সকলে দেশৰ আধাৰ আৰু মানবিন্দু গোজাতি
ৰক্ষার্থে পালন কৰা এই পক্ষ সফল কৰিবলৈ
যত্ন কৰে।

সম্পাদক শ্ৰীতীৰ্থনাথ শৰ্মা ডাঙৰীয়াৰ অনুপস্থিতিত সঞ্চালক শ্ৰীকেশৱ দেৱ বাৱৰীৰ দ্বাৰা
সম্পাদিত।

চামড়া ত্যাগ কৰি গো-ৰক্ষাৰ মহান কাৰ্য্যত যোগদান দিয়ক ।

আপোনাৰ ভৰিত চামড়াৰ যি মিহি আৰু স্নিকোমল জোতা আছে সেই জোতাযোৰ কেনেভাবে নিৰ্ম্মাণ হয় আপুনি জানে নে ?

বোম্বাই, কলিকতাৰ নিচিনা ডাঙৰ ডাঙৰ নগৰত লাখ লাখ টকা খৰছ কৰি কচাই ঘৰ চলোৱা যায় । তাত কম বয়সীয়া গৰুবোৰক বান্ধি গৰম পানীৰে সিহঁতৰ চামড়া ফুলোৱা হয় । তাৰ পিছত বেতেৰে কোবোৱাই সেই চামড়া মিহি কৰা হয় । শেষত মেটিনেৰে গৰু কাটি সেই চামড়া বেলেগ কৰা যায় ।

এই দুখ লগা ব্যৱহাৰ জানিলে চামড়া ত্যাগ কৰাৰ ভাব স্বভাৱতে জাগৃত হৈ উঠিব । কিন্তু জোতাৰ ত্যাগ সৰ্বসাধাৰণৰ পক্ষে সম্ভৱ নোহোৱা গতিকে গো-হত্যা নিৰোধ সমিতি গুৱাহাটীৰ দ্বাৰা চৰ্ম্ম বিহীন জোতা বিক্ৰি কৰাৰ ব্যৱস্থা কৰা হৈছে ।

পম্পচু, চম্পল, মহিলাসকলৰ বাবে আকৰ্ষক চম্পল, চটী আদিৰ নতুন ষ্টক আহি পাইছে ।

গো-হত্যা নিৰোধ সমিতিৰ কাৰ্য্যালয়লৈ অনতি পলমে গৈ আপোনাৰ পচণ্ড মতে জোতা কিনক । পলম কৰিলে নিৰাশ হব লাগিব ।

প্ৰচাৰ বিভাগ—

গো-হত্যা নিৰোধ সমিতি,

পঞ্চায়তী ঠাকুৰবাৰী,

ফেলৌ বজাৰ, গোহাটী ।

দুৰ্গাপূজা উপলক্ষে আমাৰ শুভ কামনা

আমাৰ ইয়াত কমলা বিস্কুট কোম্পানীৰ দ্বাৰা প্ৰস্তুত সকলো বিধ সোৱাদ পুৰ্ণকৰ বিস্কুট আৰু খাদ্যসামগ্ৰী উচিত মূল্যত পোৱা যায়। বিশুদ্ধ মমেৰে প্ৰস্তুত কামাখ্যা মাৰ্কা মমবাতিও আপোনালোকে আমাৰ ইয়াত কিনিবলৈ পাৰ।

নিৰঞ্জনলাল বতনকুমাৰ

কাঁচিবজাৰ, গুৱাহাটী।

গোহত্যা নিৰোধ বিষয়ক সাহিত্য লাগিলে গোহত্যা নিৰোধ সমিতি,
কাঁচিবজাৰ গুৱাহাটীলৈ লিখিব

- ১। গায় বনাম নেহৰু (হিন্দী আৰু ইংৰাজী) মূল্য—তিনি অনা।
- ২। গো-সম্বৰ্দ্ধনৰ কাৰণে গোহত্যা নিৰোধ আইন অনিবাৰ্য্য (অসমীয়া) মূল্য—এক অনা।
- ৩। গো-সম্বৰ্দ্ধনা না গোহত্যা (বাংলা) মূল্য—এক অনা।
- ৪। ভাৰতৰ ভীষণ কলঙ্ক গোহত্যা (হিন্দী) মূল্য—এক অনা।
- ৫। গো-হত্যা নিৰোধ কিয়? (অসমীয়া) মূল্য—এক অনা।
- ৬। Stop cow killing, an appeal to beef eaters. Price—one anna.
- ৭। Save the cow, save the nation. Price—one anna.
- ৮। গো-হত্যা নিৰোধ কানুন অনিবাৰ্য্য।